

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Polnoletnost Otona Habsburškega

Te dni, — tako se je izrazil v znanem govoru grof Apponyi, — izpolni neki mlademič osemnajsto leto. To se je zgodilo včeraj in je ta mladenič Oton Habsburški, sin bivšega avstrijskega cesarja Karla. Mladi mož živi pri svoji materi ekscesarici Citi v Steenhoerzeel-u v Belgiji in menda pridno studira in obiskuje univerzo. Na njegovo politično polnoletnost gotovi krogi na Ogrskem stavljo velike politične upe. Oglasili so se tudi avstrijski monarhisti z svojimi upi. Eni kot drugi so najbrže pričakovali, da se bo ob tem za nje tako pomembnem dogodku zgodilo nekaj velikega; da pride do restavracije Habsburžanov na Madžarskem in morda tudi v Avstriji. Casopis je zadevo zasledovalo z najraznovrstnejšimi komentarji in ni štelo z najbolj fantastičnimi kombinacijami. Stvar je tako daleč privlačna, da so politični krogi, ki so okrog bivše cesarice, smatrali za umesten komunikate, kjer razglašajo, da se ne pripravlja nikaka manifestacija, poslanica, spomenica ali kaj podobnega; ničesar se ne bo zgodilo, kar bi prekoračilo meje navadnega družinskega praznika.

Istočasno je tudi madžarska vlada izjavila, da sedanji čas ne smatra za primerenega za obnovitev habsburške dinastije.

Med tem, ko so bili objavljeni zgornji dementi, pa je dopisnik velikega belgijskega lista »Libre Belge« poročal svojemu uredništvu interesantne stvari:

Gosp. Mussolini da boče zadržati restavracijo Habsburžanov na madžarski prestol toliko časa, da padejo za Avstrijo dalekosežne odločitve (priključitev Nemčije), kar bi onemogočilo restavracijo dvojne monarhije — Avstrije in Madžarske pod istim žezlom — cesar Italija ne želi. Tudi Madžari baje ne žele dinastične zveze z Avstrijo, ker hočejo svojega kralja edinom zase. Oba zaveznika: Italija in Madžarska sta se zato sporazumela, da podpirata Anschluss s pospešeno diplomatsko akcijo, kot povračilo pa upata na trajno pomoč in zavezništvo germanstva pri svojih eventualnih bodočih operacijah. Mussolini baje smatra vprašanje Anschlusa za godno. Kakor hitro se izvrši, bo Oton zasedel madžarski prestol. Takoj nato pa se izvrši revizija Trianonske mirovne pogodbe v prid svetoštenske ogernke krone.

Te informacije seveda podajamo z vsimi rezervami vendar s pripombo, da v splošnem odgovarjajo smernicam fašistične italijanske politike v srednji Evropi, ki jo g. Mussolini z veliko spremnostjo in doslednosti sledi. Nobenega dvoma ni, da bo skupala Italija vprašanje restavracije Habsburžanov diplomatsko izrabiti in zase skovati politični kapital, ki naj ga z bogatimi obresti plača — Mała antanta.

Toda pustimo zaenkrat ob stran to senzacijo in se vprašajmo, ali avstrijski in madžarski narod res želite restavracijo Habsburžanov.

Na prvi pogled bi se to zdelo verjetno zlasti eko beremo izjave njihovih grofov in diplomatov. V resnicu pa pri vsej aferi gre le za koristi nekaterih aristokratov.

Kar se tiče Avstrije, je stvar več kot jasna. Za monarhistično stranko ni pri zadnjih volitvah izmed več kot 3 milijone volilcev glasovalo niti dvesto. To pove dovolj. Gre namreč le za bivšo aristokracijo, katere edina živilska upravičenost je bila, da je živel na cesarske milosti. To so tisti generali in diplomati, ki so živel na dvoru in bili srečni, da so tako lahko in imenitno mogli živeti, nagrajeni z naklonjenostjo in častmi cesarja. Ta aristokracija je tudi bila edin reprezentant Avstrije celo tedaj, ko so se ji narodi že notranje odtujili in se namestili po svojih potih. Samo oni so ostali naenkrat v zraku brez tal pod nogami... Kdo bi jim zameril, da si vzbujajo skomine po lepih, brezskrbnih časih!

Zdalo bi se, da je hrepnenje po Habsburžanah globlje zasidrano v madžarskem narodu. A tudi to je le video. Polozaj na Madžarskem je takšen, da predstavlja ta dežela sredi Evrope edino aristokratično oazo na svetu. Nekaj desetin zemljiskih in denarnih magnatov ima še danes celo Madžarsko popolnoma v oblasti. »Ogersko vprašanje, ki ga s toliko spremnostjo madžarska diplomacija spravlja v svet in zavajava pred mednarodnimi forumi, ni nič drugega, kot izraz volje in interesov magnatov — ne pa ljudstva. To ljudstvo je docela brezpravno: sasj nima niti tajne volilne pravice in kar je hujše: nima niti lastne zemlje. S poželenjem in prenenjem zrejo madžarski kmetje preko meje k svojim slovenskim sosedom, kjer je kmet na svoji zemlji svoj gospod. Tu tisti vzrok, da madžarska aristokracija tako vneto vihi prapor domoljubja in poudarja zopetno zaokroženje »ogerskega globusa«. Vporabila se stari trik: da se pozabi na domače srednjeveške razmere, je treba obrniti pozornost drugam. Strah pred izgubo gospodarskih in družabnih privilegijev, ki jih krivčno uživajo, je gonilo madžarske aristokracije, da s tako vneto propagajo vprašanje restavracije. Trdno je uverjena, da bo kralj, ki bi prišel več ali manj po njihovi milosti na prestol, za vse večne čase uzakonil in potrdil nadvlado magnatov nad ljudstvom. Njihovi očetje se so tolkli po prsih in govorili: umreš hočemo »pro rege nostro Maria Theresiae«, a si pri tem polnili do sitega žepa. Na isti način hoče tudi sedanja fevdalna kasta s posejno dinastijo obdržati gospodstvo nad brezimilnim narodom in bi se kaj rada, da bi bila sreča mila, zopet vseča nazaj v slavonske in slovaške vasi.

To je pravo ozadje restavracijskih poizkusov. Narekuje jih sirah pred lastnim narodom, ki se vedno bolj pokruba. Označuje jih pa tudi abotna vera, da se kolo zgodovine in časa da zavrteti nazaj. Ti okosteni aristokrati madžarskega in nemškega pokolenja so čisto prezrli, da so mladi slovenski narodi, ki so jim stoljetja robovali, dosegli svojo polnoletnost in si v lastni državnosti ustvar-

Izjave Nj. Vel. kralja

o naši notranji in zunanji politiki

Beograd, 19. nov. 1. Današnja »Pravda« objavlja po pariškem »Journal« članek znanega francoskega časnikarja Henrya Barbusse o njegovem sprejemu pri Nj. V. kralju, v katerem najprej opisuje svoje utise in svoje spomine na doseganje srečanja kralja. O tem med drugim objavlja tele kraljeve izjave:

»Jaz sem dolgo razmišljal, dolgo sem se zadrževal, preden sem se odločil,« je kralj izjavil o notranji politiki. »Borbe med posameznimi političnimi strankami so postale preveč grobe in ni bilo drugega sredstva, da prepreči razdelitev naše domovine. Potreбna je bila radikalna sprememba v narodovi upravi. Ali sem mogel gledati bratomorne borbe brez intervencij?«

Ono, česar kralj ne pove, je to, da je ono politično zdjedinjenje, ki je imelo tako srečen rezultat, realizirano, za kar se je zahvalil prestižu in avtoriteti, ki jo on uživa v celi državi. On je živ simbol jugoslovanskega nacionalizma. On samo je mogel zahtevati od Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se odrečijo svoji bitnosti, in od starih Srbov, da položijo svoje stare in

slavne zastave v muzej in da sprejmejo nov emblem: jugoslovansko zastavo, kot eno in enoto dolgotrajno označitev zdjedinjenja.

Po tem uvodu v notranjo politiko je Nj. V. kralj Aleksander prešel na važna vprašanja, ki se pojavljajo na političnem obzorju.

»Jugoslavija« je nadaljeval kralj, »je složna s Francijo v vsem glede evropske politike. Isti vzroki, posebno isti elementarni glasovi, imajo tukaj isti odmev, kakor pri vas, in izvijeve ista vznemirjenja. Po svojem zemljepisnem položaju imamo 7 sosedov. Jugoslavija prilada istočno balkanskim državam in državam srednje Evrope. Ali ni s tem dovolj povedano, da se njeni živiljenjski interesi nahajajo ozko zvezani z vsemi evropskimi državami, kar tudi s notranjimi razmerami na Balkanu?«

Kljub temu izjavljam, da je mir za mojo državo največje od vseh dobrin. Naša najmočnejša želja je, da živimo v dobrih odnosih z vsemi našimi sosedi.«

»Očitali so nam,« je nadaljeval suveren, katerega ton je zelo resen, »da smo vezani na Francijo. To je napačno. Jugoslavija ni vezana

niti na eno nacijo. Točno je samo to, da Jugoslavija, kakor tudi njihov kralj, gojijo resničen kult do plemenite in bratske Francije. Ali nimamo iste nade in želje? Ali ne bi mogli teh nad in teh želj koncretizirati v eni edini besedi: mir? Isto tako imamo iste težave in nekateri ne soštevamo, odkrite in prikrite. Minister neke soštevamo države me je nedavno vprašal o našem oboroževanju. Odgovoril sem mu:

»Če se mi oborožujemo, delamo to zato, ker ima Jugoslavija nezljomivo voljo, da brani pogodbe in sedanje stanje.«

Recite odkrito, naše oboroževanje nima nobenega agresivnega značaja. Ono ima za cilj samo našo obrambo. Če me geografski položaj moje države, je končal kralj, »sili, da z vestno pozornostjo spremjam tudi najmanjše dogodek, me še bolj obvezuje, da vodim oprezno politiko, politiko miru.«

S temi odločnimi in miroljubnimi besedami je Nj. V. kralj končal naš razgovor.

Narod v orožju

Vsač 18 letni Italijan bo moral absoluirati vojaški priprjaljni kurz pred redno vojaško službo

Rim, 20. novembra kk. Današnji ministrski svet je na predlog vojnega ministra uresničil za Italijo načelo: »Narod v orožju« s tem, ker je dolečil za vse sposobne Italijane po končanem 18. letu absoluiranje posebnega vojaškega pripravaljnega tečaja. Obenem je ministrski svet sklenil, da se splošno določi doba aktivne vojaške službe na 18 mesecev. Dolžnost obiskovanja vojaških pripravaljnih kurzov zadeva brez izjeme vse one, ki so izpolnili 18. leto. Namen tega zakona je, preskrbiti vojaštu, mornaricu in zrakoplovstvu že prej izobražene rekrute. Vojaške pripravaljne kurze morajo pripraviti občine. Ker se v Italiji doseže polnoletnost še z 21. letom, so starši ali varuh pod denarno kaznijo dolžni, prijaviti svoje sinove ali varovance, da se vpisajo v sezname teh tečajev. Vojaška predizobrazba je v splošnem v rokah fašističnih milicijskih zvez, kjer pa teh ni, se poveri na loga fašističnim mladinskim zvezam. Ta pred-

vojaška izobrazba se bo vršila v dveh tečajih, ki bosta trajala po pol leta in se bosta vršila glavno ob nedeljah in praznikih. Kdo pripada fašistični zvezi, ni dolžan obiskovati teh pripravaljnih tečajev. Ce se nahajajo oni, ki so dolžni obiskovati te pripravaljne tečaje, v službi kot nameščenci, se njihovi delodajalcem pod kaznijo dolžni, dati jim potreben čas za to vojaško pripravo. 18 mesečna vojaška služba se lahko skrajša za one, ki so se v predvojaški službi izobrazili, v posebnih primerih na 12, 6 ali 3 mesece. Te olajšave pa se bodo v služaju vojne popolnoma ukinile. Vodstvo italijanskega vojnega zrakoplovstva je priporočalo ministrskemu svetu, da se na Siciliji in Sardiniji ustanovijo posebne vojaške zrakoplovne baze. Obenem se je v načelu izreklo, da ima vojno zrakoplovstvo sicer samostojno podpirati vojne operacije drugih čet, da pa ima zasledovati tudi druge vojne cilje, neodvisno od ostalega vodstva vojne.

Za gospodarsko Panevropo

Zenevska posvetovanja — Anglija odklonila udeležbo

Zeneva, 20. nov. kk. Konferenca agrarnih držav, kater so se udeleževali skoro vse delegati konference za carinsko premirje, tudi neposredno interesirane države, — kar je povzročilo gotovo nerazpoloženje radi prevelikega kroga delegatov, — se danes po daljši debati spremeni v nekakšen podobor. Tega podobora so se razen petih vzhodnih agrarnih držav Jugoslavije, Bolgarije, Romunije, Madžarske in Poljske udeležele od ostalih držav sami še delegacije Nemčije, Avstrije, Francije, Ita-

lijce, Švico in Češkoslovaške. Anglija je izrecno odklonila udeležbo v tem podoboru, ker se ne bi rada udeležila ustanovitev evropskega sistema preferenčnih carin. Ta podobor se bo jutri sestal prvič pod predsedstvom švicarskega delegata Stuckija. Poljska delegacija je skupno z delegacijami obeh držav, ki so se udeležile varšavske konference, to je Bolgarija, Estonska, Latvija, Madžarska, Romunija, Češkoslovaška in Jugoslavija, predložila konferenci spomenico o nepredolgoročnih kreditih.

Zastopniki Indije govore

Vsi zahtevajo zvezno ustanovo in položaj dominijona

London, 16. novembra. AA. Danes je indijska konferenca nadaljevala splošno razpravo o indijskem ustavnem vprašanju. Nabob iz Bhopala je v svojem govoru naglasil veliko prijateljstvo indijskega podkralja lorda Irwinja do indijskega naroda. Govornik je nadaljeval, da je le v prijateljski atmosferi možna rešitev indijskega problema. Indija mora postati enakopraven in samostojen član velikega britiskega imperija.

Govornik je nadalje priznal, da indijske države lahko mnogo pripomorejo k ustanovitvi združene zvezne Indije in k oživotvorjenju njenih ustav.

Federativni sistem se ne bo vmečaval v notranje zadeve indijskih držav razen z njih izrecnim pristankom. Zveza ne sme zmanjšati autoritete sedanjih indijskih držav in mora biti pravična za vse.

Med princi ni sporov, ki obstajajo med Muslimani in Hindujci. Raynotako ni v indijskih državah nepotest med raznimi narodi in verstvi.

Gospod Joshi je govoril v imenu indijskih delavcev. Dejal je, da je prišel s Šivom Ramom na konferenco v upanju, da bo s pomočjo ostalih delegatov indijska ustava in samovladna tako organizirana, da bo vpliv delavstva večji kot je bil doseg. Zato bi moralna prihodnja indijska ustava vsebovala izjave, ki priznavajo temeljne pravice delavstva.

jajo svojo veliko bodočnost. Prav nikogar izmed njih ne skomina po tistih časih, ko je bila obča kraljica na madžarskih gradovih? Tol'ember nem' ember: Sloven ni človek. Vsej tej propali aristokraciji je usojeno, da živi od spominov, bodočnost pa naj prepreči mladim slovenskim narodom, ki si bodo brez njih znali urediti lastne domove.

Uvede naj se splošna volilna pravica in ojači socijalna zakonodaja.

Gospod Nawaz je v svojih izvajanjih poudarila, da načelo o neizprenljivem vzhodu ni več veljavno. V Indiji, kjer je toliko ver in narodov je možna edinole zvezna vladna oblika.

Zlati časi bodo napočili z združitvijo Britske Indije in indijske Indije k skupnemu delu.

Govornica je končno pozvala konferenco, naj prizna indijskim ženam primeren delež v upravi indijskega naroda.

Ministrski predsednik države Misore je poddaril, da odvisni uspehi konference od bližnjanja med Anglijo in Indijo. Vsi so soglasno mnenja, da mora biti indijska ustava zveznega značaja.

Razni interesi bodo našli v demokratiskih ustanovah ravnotežje.

Pismo iz Pariza

Paris, novembra.

Dvojna politika — Od Champetier de Ribesa do Marcia Sanguiera.

V teh tednih, ko Pariz živi v zvoku najkontraktorjevih disonanc v evropskem položaju, ko so pariške ulice polne plakatov, ki na eni strani v imenu Kerylinovih »Jeunesse Patriotes« krite »A bas les Socialistes — Vive la France armée« in na drugi strani s podpisom Leona Bluma v imenu socialistov »Pour le désarmement immédiat et total — a bas les nationalistes« — propaganda, ki stane vsako stranko milijone frankov — sta se prigodila dva momenta, ki sta pritegnila naše pozornost posebno katoliške javnosti. Je to govor g. Pezeta, člana de Ribesove grupe demokratičnih popolarov, ki ga je imel v parlamentu ob priliki zunanjopolitične debate in veliko zborovanje Marcia Sanguiera na dan premirja dne 11. novembra.

Vse evropsko časopisje je s silnim bučem moralno prizvajani alarmom g. Franklina, Bouillon, framasona in cincinoga voltaranca, ki v svojih več ali manj držnih enostranskih interpretacijah trenutnega položaja misli, da bo lahko prevezel vlogo, ki jo je s svojimi ekstemporalnimi igral pokojni Clemenceau. I levica i desnica je mislila, da je edini Franklin-Bouillon pravilno udaril žebrij na glavo. Tako mu je frenetično ploskal v parlamentu i socialist g. Boncour in na skrajni desnici g. Marin. Ves njegov govor pa ni bil drugač, ko mogočna patriotska filipika, prožeta nekrščanskega historičnega materializma in nemirnovega determinizma, pri katerem vsak framason obstane talkrat, kadar bi bilo treba načeti metafizično plat problema. Tako smo zapuščali parlament v tistem razpoloženju, v katerem se Francoz zateče k pojmu »la force des choses«, češ, drugače ni mogoče. Tako je bilo ugodje tem večje, ko je par dni pozneje član katoliške grupe parlamenta g. Pezet potegnil za seboj ves parlament, da mu je frenetično ploskal i Leon Blum, Herriot, Painlevé do skrajno desničarskega markija de la Ferronays.

Franklin-Bouillonovi politiki patriotskega reagiranja, apela na moč in silo, iz katere neprkriti tišči na dan bojanja, stavka Pezet čisto drugo politiko. Pezet ne priznava upravičenosti revizije mirovne pogodbe, ki odpira pot nevarnim avanturam, pač pa zahteva nadaljevanje pregovarov, ki so tem mirnemu, čim več je nesporazumljiv, katere je treba razrešiti z vojno, marveč z gospodarskimi in političnimi dogovori; nikako prekinevne zvez Francije z Malo antanto, ampak razširjenje alijsanč z razširjenjem solidarnih skupnosti; pasivnemu varnostnemu principu, ki obstaja v zmirju večjim oboroževanju, treba postaviti nasproti aktiven princip, ki obstaja v neprekinitenem utrjevanju miru med evropskimi narodi. Čim več je težav, tem odločneša mora biti vojna in bojnost. Boljševizaciji Evrope je možno postaviti nasproti le ekonomsko organizacijo Evrope, ki ima za bazo francosko-nemško antanto s ciljem panevropske unije. Izven te politike je možno samo dvoje: obkoljevanje Nemčije ali pa izolacija Francije. In Pezet z elemom zaključuje, da je strašna vojna izven materialistične možnosti rešitve problemov odkrila francoskemu in nemškemu narodu neizmerno bogastvo moralnih in spiritualističnih vrednot človeštva, ki bodo premagale sodobno krizo pesimizma in histerizma, ki trenutno v francosko-nemških odnosnih sili na dan. Član majhne katoliške grupe 18 poslancev je potegnil za seboj ves parlament in zanimivo je bilo gledati Brianda, kako je z obema rokama dolgo tresel roko Pezeto, to se mu zahvaljeval za govor. Tako se doktrinarno v francoskem parlamentu izoblikuje zmirjal bolj edinica, ki naj bi v centru francoskega parlamenta uvedla močno katoliško politično stranko, po principih, kot jih je že davno francoskim katoličanom nasvetoval Leon XIII. V Champetier de Ribesu, ki se je izkazal kot strokovnjak v finančih, ki je bil v finančnem ministru, Paul Simon, ki je ob priliki šolske debate jasno označil, dokod morejo katoličani v vprašanju monopolizacije šolstva in v Pezetu, ki je imel načrti še govor tekom zadnje debate, ima ta skupina glavne stebre v svoji organizaciji. Že pri dosedanjih nadomestnih volitvah so katoliški poslanci pod firmo demokratičnih popolarov tolki levitarske kandidate v njihovih rednjavah.

11. novembra je priedel Marc Sanguier, znani pacifist in socialni organizator francoskih katoličanov v sredi Pariza veliko pacificiščno zborovanje. 11. november je v zadnjih letih pri Francozih postal skoraj isti kot 14. julij, tradicionalni francoski narodni praznik, ko Francozi proslavljajo zavzetje Bastille v l. 1789. 11. november je praznik zmage »La Fête de la Ste. Victoire«, kot je neka dobrusino stara napisala na svojo cvetlično prodajalno. Prijetjati na ta praznik v sredini Pariza pacificiščno zborovanje, je predznost, katero je vsak prisostvovalce moral primeti s seboj na zborovanje. Marc Sanguier je danes že starec, ki je osivel v svoji borbi a se v svoji ideološki usmerjenosti zmira pomlaja. Iz korpulentne v črno oblečene postavje zaradi krteče rdečke kravata, ki daje čuden sijjaj sanjavi sivi glavi Marka, kot ga kljicejo njegovi pristaši. Marc Sanguier nima za seboj skoraj nikogar, če vprašaš katerega prijateljev, o katerem bi mislil, da je njegov pristaš, ti bo odvrnil, da je to »un fou« — njegova tiskarna pa zmira delu in meče v svet pacificiščne traktate, ob nedeljah zutri pred cerkvami njegovi pacificiščni volonterji dele in prodajo pacificiščne liste — Marc Sanguier nima stranke, je pa zmožen Parizu na svoje zborovanje zmira sklicati nad deset tisoč ljudi. Ti ljudje so kot oaze, ki nai bodo kot on v svoji okolici ljudem zrcalo njihove vesti.

Dvorana je bila natlačeno polna, ko sem prišel. Vzdružne predmetja in vzdružne ljudi, ki stajajo v podstrelnih sobah, občutje priprosti, kjer nikdo ni gospod, ampak drug drugemu »camerade«. Marc Sanguier je vstal in začel govoriti. Ljudje ga poslušajo, oči sijajo neko veselje — ljudje, ki nosijo srce na rokati — rahel smehljaj okoli ustnic, zato ker vedo, kaj jim bo Marc, ki ga imajo radi, povedi. Marku se glas tresa, ko se spominja mrtvih, in sreča, katera ju zadeha tiste, ki so lahko danes pred dvanaestimi leti zapustili bojišče. Komaj je Sanguier izrekel besedo sreča, že je na desnom krili dvorane zadonel rezek zviga, majhen plamen in prva žvepljenska bomba je eksplodirala. Krk in vik, prtejanje, eksplozija se dveh bomb, ki so v dvorani dvignile v dveh, treh sekundah tak dim, da smo morali vsi dvorano zapustiti. Vsi smo morali točiti solze, Daudetov »Action Française« so vrgli iz dvorane in treba je bilo pet minut čakati, da se dvorano toliko prezrači, da se lahko zborovanje nadaljuje.

Marc Sanguier pravi, da danes še tem bolj ko kdaj prej treba nadaljevati s politiko pacifizma. Problem je zmira isti. Na eni strani politika sile, ki danes Briand grozi, da ga bo ubila, kakor l. 1914. Jauresa; na drugi strani politika sporazuma. Pravijo, da nudi politika sile najmanj prilik za drugega. Ta politika vodi po vojni, ki bo po tem dovršena od one v l. 1914, ker bo v njej po tegoj ves svet in v kateri bo po dokazih, ki jih je nabral Delaïsi, možno uničiti mesto kot je Pariz. Tako je današnja politika varnosti velika prevara,

Po potih Hohenzolerncev

Madjarska postala ognjišče evropskih nezadovoljnežev — Ozadje prijateljskih obiskov

Budimpešta, 20. novembra. d. Uradni komunikate potrjujejo vest, da se bo dne 21. novembra grof Bethlen podal v Berlin sledč po pozivu nemškega zunanjega ministra dr. Curtisa. V njegovem spremlju se bodo nahajali najvišji uradniki zunanjega ministarstva, med njimi grof Khuken Hedervary in vitez pl. Winckler. V Berlinu ga pričakuje grof Csaky s celim štabom lajnakov in nižjih uradnikov.

Madjarski ministrski predsednik se očividno naslaja nad komentarji, s katerimi spremlja njegova potovanja inozemski tisk. Poza misterioznega diplomata, ki se pojavlja enkrat med finančniki v Londonu potem zopet v tajanstvenem orientu, mu ugaja. Zadoščenje, da dobro igra svojo vlogo, mu je sijalo iz obrazu, ko je nam novinarjem razlagal pomen romanja v Angoru. Njegovo potovanje v Berlin bo seveda izvalo na različneje razlage in grof Bethlen tudi nuj noče ukreniti, da jih bi onemočil. On je tip nezaposlenega ministra, ki svoj čas izrablja v to, da neprestano dela za kulisanu in mystificira politično javnost. Angleški kolega mi je ob priliki zadnjega sprejema zatrival, da ima vtič, kakor da bi grof Bethlen nalašč vzdruževal legendo, ki se je spletel okrog imena Madjarske, ki bo pa izpuhnila v nič, kadar bodo morala govoriti dejanja. Ta razloga se mi zdi malo pretirana, ker je vendar jasno, da igra danes grof Bethlen zelo konkretno vlogo. Na Madjarskem se očitno opaža, kako častno mesto je zavzela Italija v obisku, katerega sprejema od začetne velesile.

»Pesti Hirlap«, ki se je spodikal nedavno nad »Slovencem«, češ da sistematično vzdržuje nezaupanje Jugoslavije napram Madjarski, sam indirektno priznava resnico naših trditev, ki govorijo o neki harmoniji, ki je zavladala med Italijo in Madjarsko glede na gotova vprašanja v mednarodni politiki. Bethlenova pot v Berlin torek nima ničesar opraviti z gospodarskimi vprašanji, katera se bodo rešila na drugem mestu, ampak je nova diplomatična poteza Italije, ki bi rada Nemčijo odtrgala od Francije ter jo usmerila po že davno izhajenih potih Hohenzolerncev proti jugovzhodu. Germani pritisk od severozapada, ki bi se zaril med Češkoslovaško in Jugoslavijo in prodiral naprej preko Madjarske, Bolgarija proti Turčiji, bi razbremenil naloge in težave Italije, ki sili v votvah.

Steenockerzel, 20. nov. kk. Baron Gudenus je poslancem belgijske vlade kot zastopnik Habsburžanov zagotovil, da se bodo slovesnosti vrstile v najožjem rodbinskem krogu in da ni prav nobenih namenov za kak puč. Kljub temu vladu pred gradom zelo živahnemu življenju. Avtomobili z označbami vseh držav prihajajo pred grad, kamor nepoklicani nimajo pristopa. Ker v gradu samek kljub temu, da ima na razpolago 50 sob, ni dovolj prostora za goste iz Avstrije in Madjarske, se je mnogo obiskovalcev nastanilo v vasi. Vendar pa mnogo prijavljenih gostov ni prišlo. Prišli so vso sorodničkih bivših cesarice, njene mati, vojvodinja Bourbon-Parma in brata Sikst in Ksaver, dalje madjarski legitimistična delegacija z grofji Karoly, Hunyady, Szigray, Sziraky, Palavacini in tudi s starim grofom Apponyjem. Avstrijski legitimisti so poslali princa Ivana Lichtensteinskega. Danes je bila v gradu slavnostna maša, nakar je nadvojvoda Oton, ki se sedaj imenuje Veličanstvo, madjarske in avstrijske legitimiste sprejeli in se jim zahvalili za poklonitev.

Budimpešta, 20. nov. kk. Danes dopoldne je bila v baziliki sv. Stefana zahvalna služba božja za nadvojvoda Otona. Prisotni so bili številni tajni svetniki, bivši ministri, poslanci itd. Nekatere šole so poslale svoje otroke k

tisku je nespodobiten in ta ugotovitev zadosluje popoloma za opredelitev delokroga, v katerem delu in ruču predsednik vlade. Danes ni več nobena skrivnost, da se je grof Bethlen trikrat nahajal v Rimu samo v teku tega leta in da obiski ministrov njegovega kabinetov v Rimu sledijo drug drugemu. En pariški časopis je povedal, da je Albanija postala italijska prefektura. Človek ima vtič, kot da bi Madjarska postala istotako banovina Italije.

Vsi objektivni opazovalci madjarske zunanje politike danes priznajo, da je grof Bethlen tako navezan na italijsko vlado, da se bo le s težavo moglo zanikati, da je v svojem gibanku še svoboden, ter da obiskev gotovo evropske prestolice ne več v lastnega nagiba, ampak po programu in po analogu, katerega sprejema od začetne velesile.

»Pesti Hirlap«, ki se je spodikal nedavno nad »Slovencem«, češ da sistematično vzdržuje nezaupanje Jugoslavije napram Madjarski, sam indirektno priznava resnico naših trditev, ki govorijo o neki harmoniji, ki je zavladala med Italijo in Madjarsko glede na gotova vprašanja v mednarodni politiki. Bethlenova pot v Berlin torek nima ničesar opraviti z gospodarskimi vprašanji, katera se bodo rešila na drugem mestu, ampak je nova diplomatična poteza Italije, ki bi rada Nemčijo odtrgala od Francije ter jo usmerila po že davno izhajenih potih Hohenzolerncev proti jugovzhodu. Germani pritisk od severozapada, ki bi se zaril med Češkoslovaško in Jugoslavijo in prodiral naprej preko Madjarske, Bolgarija proti Turčiji, bi razbremenil naloge in težave Italije, ki sili v votvah.

Budimpešta, 20. nov. kk. V kapucinski cerkvji je imel kanonik, grof Ortenburg »Te Deum« v prisotnosti nadvojvode Klementa, enega dela visoke aristokracije, Studentovske zveze »Maksimiliana« in nekaterih starovavstrijskih društev. Na koncu so zapeli staro avstrogrško himno. Pred cerkvijo je neki manifestant zakljal: »Zivjo Otona«, nakar ga je policija arceriral. Slučajno je imel tudi novo konstituirani parlamentarni klub krščenskih socialnih poslancev službo božjo v votvni cerkvi, ki pa ni bila namenjena rojstnemu dnevu Otona, temveč začetku novega parlamentarnega delovanja.

Dunaj, 20. nov. kk. V kapucinski cerkvji je imel kanonik, grof Ortenburg »Te Deum« v prisotnosti nadvojvode Klementa, enega dela visoke aristokracije, Studentovske zveze »Maksimiliana« in nekaterih starovavstrijskih društev. Na koncu so zapeli staro avstrogrško himno. Pred cerkvijo je neki manifestant zakljal: »Zivjo Otona«, nakar ga je policija arceriral. Slučajno je imel tudi novo konstituirani parlamentarni klub krščenskih socialnih poslancev službo božjo v votvni cerkvi, ki se se je zavzela na Dunaju. Končno se je razgovarjal dr. Buresch in brata Šumanom Seitzen, ki je zavzela mesto predsednika v narodnem svetu za socialne demokrate. Na povrnitev sedanega kabimenta Vaugoina v novi narodni svet, ki se je zavzela na danem, ni misliti. O vprašanju sestave kabimenta se danes ni razpravljalo. Pogačana se bodo prihodnje dni nadaljevala in končala šele v sredo prihodnjega tedna.

Dunaj, 20. nov. kk. Kot zastopnik krščanske socialne stranke je imel danes deželni glavar dr. Buresch na prejšnji konferenci z zveznim voditeljem Heimwehrom, knezom Starhembergom, ki je izjavil v načelu, da je pripravljen, vstopiti v meščansko večino. Nato je dr. Buresch konferiral z dr. Schobrom. Dr. Schobr ni mogel dati nobene obvezne izjave, ker načelniki Velenčevci v načelni Landbundu nista na Dunaju. Končno se je razgovarjal dr. Buresch tudi z dunajskim županom Seitzen, ki je zavzela mesto predsednika v narodnem svetu za socialne demokrate. Na povrnitev sedanega kabimenta Vaugoina v novi narodni svet, ki se je zavzela na danem, ni misliti. O vprašanju sestave kabimenta se danes ni razpravljalo. Pogačana se bodo prihodnje dni nadaljevala in končala šele v sredo prihodnjega tedna.

Dunaj, 20. nov. kk. Sevilli je bila proglašena generalna stavka, ki pa še ni izvedena. Bili so razni nemiri. Več oseb je bilo ranjenih in mnogo arietiranih. V Barceloni in Alicante so je položaj stavke zboljal. V Salamanci so delali nemire sodnje. V Hendaye so oblasti zaplenile titotapsko polsko 256 revolverjev.

Madrid, 20. nov. kk. General Berenguer taki, da bi bile velike varnostne priprave v pretekli noti povzročile možnost vojaške vstave. Namen teh priprav je bil samo ta, da bi vsakdo spoznal, da razpolaga vlada z zadostno močjo, da bo mogla vzdržati vsak udarec. Sedanje stanje v zunanjosti se ne more zadržati dalje. Vsa država je v zunanjirjenju. Vrednost pezete pada do dneva, ko se blamira pred vsem svetom. Nemirne so dosegli ravno naproti od tega, kar so nameravali. Ta izjava ministarskega predsednika je povzročila veliko senzacijo. Smatralo je, da napoved nove diktature in se celo misli, da je nova diktatura že sklenjena. Kar pa je bil general Berenguer izrecno poklican kot ministr-

ski predsednik zato, da vzpostavi normalne ustavne razmere, se vse vprašuje, kdo naj uvede novo diktaturo. List »Sole« piše, da Spanija ne bo prenehala druge diktature več, ker španski narod ni tako zanč, da bi vedno prenašal kršenje zakonov in brezpravje.

Madrid, 20. nov. kk. V Sevilli je bila proglašena generalna stavka, ki pa še ni izvedena. Bili so razni nemiri. Več oseb je bilo ranjenih in mnogo arietiranih. V Barceloni in Alicante so je položaj stavke zboljal. V Salamanci so delali nemire sodnje. V Hendaye so oblasti zaplenile titotapsko polsko 256 revolverjev.

ker tudi domovina v novi organizaciji sveta ni drugač kot provincia nove človeške mednarodne zajednice, ki je na pohodu. Pacifizem si stavila za cilj, zato riskantnosti, s katerimi da zongira idejo patriotskega, še zdaleka niso tako nevarne kot se zdijo. Ni politike brez rizika. Francoska politika ne sme iti poti, ki jo je vršila Nemčija po l. 1870. in tako obrnila naso sovraščvo celega sveta. Francija mora iti pot, ki ga ona s svojo občetčloveško orientirano tendenco nikdar ni prekinila. V tej usmerjenosti pa pacifizem ne nudi nikakih rizikov, kar v svoji občetčloveški auverguri naravnost kliče Francijo in na eno prvi mest. Briand čuti ta tok časa in zato ga drugi sovražnji, ker ga ne doumejo. Ta politika miru ima tri komponente: bivši boevniki, ki so v veliki večini za mir in storijo tako osvojevale čete pacifizma, ženske,

doravni smeri preko Adrije na Balkan in dalje proti vzhodu. Da so se na to glavno zamisli italijske zunanje politike obesila razna drugovrstna vprašanja, kot gonja za revizijo mirovnih pogodb, zbiranje nezadovoljnih držav, demagogstvo z razdrožitvijo, je razumljivo, ker služijo sijajno glavnu meni. Tudi vprašanje prestola spada med to vrsto. Tako bomo torej brali izjavo »Pester Lloyd«, da bo tudi ta obisk zasledoval isti cilj kot prejšnji, namreč da se odstranijo gotove krvvice mirovnega diktata na jugovzhodu.

Dunaj, 20. novembra. d. »Neue Freie Presse« piše, da je gotovo, da se bo na svojem povratku iz Berlina grof Bethlen tudi ustavlil na Dunaj, da poseti svoje prijatelje. »Arbeiterzeitung« pripominja, da bo najbrže vrnil obisk knezu Starhembergu ter še sprejme razmisljevanje rimske pozdrave od hajmvercov, ki so se šli poklanjati Mussoliniju. V poti krogih se zagotavlja, da je obisk grofa Bethlena vsem neprijeten

Delo slovenskih usmiljenk

Naše usmiljenke na Vračarju, najboljšem sanatoriju na Balkanu

Belgrad, v novembru.

Na Čukarici sem zvedel zanje in sem sklenil takojo, da jih ob prilični običsem. Ta prilika se mi je kmalu nudila, ko sem se ob prilični neke cerkvene proslave v Krunski ulici seznanil s sestro prednico iz vračarskega sanatorija. Nekaj dni za tem sem že vstopil v visoko in mogočno stavbo, ki je znana vsakemu Belgrajčanu in mnogim drugim. Vračarski sanatorijski slovi po vsem Balkanu za najboljši, saj v njem delujejo širje najodličnejši arbski zdravniški med njimi znani operator prof. dr. Kostić, osebni zdravnik Nj. Vel. kralja, ki je zdravil pokojnega kralja Petra in Nikolo Pašića. V ta sanatorijski se zatekajo najodličnejši Belgrajčani, kakor tudi Srbi, Bolgari in tudi večkrat Grki ter Rumuni. Seveda je sanatorijski tudi primeroma drag in se ga ubog navaden zemljani nikdar ne more poslužiti.

Na hodniku sem naletel na mlado usmiljenko in jo kar po slovensko pobaral po sestri prednici. Usmiljenka me je vedla čez mal vrtič v pritlično hišico na dvorišču, ki služi za spalnicu slovenskim usmiljenkom. Mala preprosta sobica jima služi za salon. Kmalu sva s sestro prednico v naživahnejšem razgovoru. Pripoveduje mi o velikanskih težavah, ki so jih morale in jih še vedno morajo prestat.

Me smo bile prve, ki smo se naselile v Belgradu. Bilo je leta dvajsetega, ko smo prišle v to hišo. V kratkem času smo se čisto udomačile. Danes priznavajo vsi, ki so bili kdaj tu in teh je bilo zlasti iz visokih krogov največ, da so slovenske usmiljenke v vsaki bolnišnici nujno potrebne. — Zdravnik in to vsi po vrsti, nas ne bi pustili oditi za nobeno ceno. Bolnikom imamo skoraj vedno nad petdeset, nas pa je vseh skupaj štirinajst. Tri so v kuhinji, takoj da jih je za potrebu le enajst. Veliko je dela in tudi trpljenja, a vztrajamo z bojo pomočja.

Prednica pripoveduje zanimivosti iz svojega strežništva pri bolničnih. Bolniki so po veliki večini pravoslavni, vendar spoštujejo nad vse naše usmiljenke in se čudijo, kako se more mlado cvečote dekle popolnoma za celo življenje žrtvovati.

Palača Pokojninskega zavoda v Celju

Visi zopet v zraku?

Celje, 20. novembra.

Z velikim zadoščenjem je vsa celjska javnost svoj čas pozdravila odlöčitev Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani, da zgradi v Celju veliko trinadstropno stanovanjsko palačo, ki bi bistveno pripomogla k rešitvi še vedno tako perečega vprašanja pomikanja stanovanj. Mestna občina pa za palačo brezplačno odstopila okoli 100.000 Din vredno stvbišče med Razlagovo, Vrvarsko in Kolencovo ulico. Dolgo časa ni stvbišče kazalo nikakih znakov, ki bi budi upanje na skorajšnjo gradnjo palače. Končno so delavci zasadili lopato in danes je stvbišče že tako rekoč za kletno in temeljno gradnjo pripravljeno.

Naenkrat pa se je pojavila težava, ki preti uničiti upanje na novo stanovanjsko hišo. Izkazalo se je, da je svet na stvbišču tako neprimeren za težko stavbo, da bodo potreben posebni in dragi ukrepi za zavarovanje temeljev. Da pregleda ta mučni stvbiščni nedostek, se je vršila v sredo 19. t. m. na stvbišči komisija Pokojninskega zavoda. Izvedenci so ugotovili, da je svet skrajno neprimeren za gradnjo, ker sestoji iz same nasipine in naplavine. Nekateri so mnenja, da je sjet čas tod tekla struga Savinje, drugi zopet, da se je nahajal na tem mestu mestni obrambni jarek. Komisija je odredila, da se takoj prične z izkopavanjem globokih jam na nekaj mestih, da bo mogoče ugotoviti kakovost globljih zemeljskih plasti. Istočasno bodo preizkusili stvbišče z ozirom na nosilnost, odnosno dopustnost obtežbe. Ko bodo prihodnji teden tako vsi podatki zbrani, se bo komisija šeleti ali naj se z gradnjo na sedanjem mestu nadaljuje v sedanjem obsegu ali naj se zgradi lažja stavba ali pa naj se dela enostavno prekinje.

Ce se bo izkazala potreba pilotirati ali zaščiti temelje z močno betonsko plosočjo, bodo ta dela velik nepredviden izdatek. Ta izdatek pa preti močno podražiti stanovanje v palači, kar bi spet ne bilo v intencijah zavoda, ki pa seveda mora gledati, da je stavba z ozirom na rentnino retabilna.

Prepričani smo, da bo Pokojninski zavod znal najti rešitev zamotanega vprašanja. Gradnja palače ni nujna le v sled stanovanjske bude, ki vladajo v Celju, temveč zelo močno tudi vsled velike brezposebnosti stavninskega in obrtnega delavstva. Je pa končno tudi pravično, da Pokojninski zavod v Celju gradi, saj se od tod od številnih nameščencev steka v blagajne zavoda pa lep denar.

Mednarodni agrarni kongres v Pragi

XV. mednarodni agrarni kongres, ki se kot ostali poljedelski kongresi vrše v rednih dveletnih presledkih in ki ga sklicuje internacionalna agrarna komisija v Parizu, se bo vršil v Pragi v dneh od 5. do 8. junija 1931. Kongres je razdeljen na 7 sekcij, in sicer: 1. agrarna politika in poljedelstvo, 2. poljedelski pouk in propaganda, 3. poljedelsko zadržništvo, 4. gojitev rastlinstva, 5. gojitev živalstva, 6. poljedelska industrija in 7. žena na deželi.

Vsaka sekcija bo obravnavala dve do tri glavne teme. Predavalci bodo odlični strokovnjaki iz raznih držav, ki bodo zlasti posvečali pozornost aktuelnim vprašanjem in se skušali prilagoditi praktičnim potrebam.

V zvezi s kongresom se bodo vršili razni eno- in trodnevni izleti ter celodnevna ekskurzija, koje namen je, seznaniti se s poljedelstvom in nacionalno-ekonomičnim razvojem Češkoslovaške republike, zlasti pri tudi s turističnimi zanimivostmi kot so znana kopališča (Karlove Vary, Marijanske Lazne, Tatry itd.).

Interesentom bo dana prilika, da se seznamo ne samo z eno izmed važnih poljedelskih parnog, temveč s celokupnim poljedelstvom Češkoslovaške države, ki je v mnogem deležno svetovnega sklovesa.

★ Doraščajoča mladina naj zavživa zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, ki do sevi vsele svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krv zelo zadovoljive uspehe pri deklkah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specifijskih trgovinah.

za druge. Neki pravoslavni svečenik, ki je ležal boljar v sanatoriju, je sestri prednici nekoč rekel zmačaje z glavo: E, kake ste mi ve hriščanske žene! Ne znate ovu priču o smokvinem drvetu, koje nije rodilo? In mu je sestra povedala o vzvodenosti devišča: svi vi bolesnici ste kao naša deca. Mi se brinemo za vas, kao za svojo vlastitu decu. Svečenik je pomislil in priznal: Pravo kažeš, osterica (prednica), ve bolje vršite svoju hriščansku dužnost, kao mi jadnici.

In še eno zgodboto mi je povedala o bogatem Crnogorcu, ki ga je prišlo prosit neko slovensko dekle za »kuma« pri poroki.

»Kako če se venčati?«

»Kao pravoslavna!«

»Ajde, aude, nemoj, devoško. Zašto si pustila svojo katoličku veru? Sta misliš, da je naša boja? Neču ići na venčanje!«

In je prednico začuden vprašal, čemu je izstopila dekle iz katoličke vere. Da, da čemu? Taki primerov je žalibog v Belgradu veliko.

Naše usmiljenke vrše s tem veliko vlogo pri naših bratih. Pravoslavni spoznavajo na njih katoličko vero in v vedo odslej cenili in spoštovali. In medsebojno spoznavanje in spoštovanje more postati in biti resnično trajna vez med jugoslovenskimi bratimi!

Na steni sobice, v kateri smo bili, je visela sljka romunske kraljice, matere naše kraljice Matije. Zanimal sem se zanj in prednica mi je povestala, da je poslala sliko z lastnorocnim podpisom romunske kraljice našim sestram sama, v znak priznanja, ker so stregle nekoč neki njeni dvorni dami. Tudi ona sama jih je že obiskala in se prav srčno razgovarjala z njimi.

Moj čas je prišel in moral sem se posloviti. Zahvalil sem se sestri prednici za razgovor in posrežbo in obljudil, da se včasih še kaj oglasim.

Stopil sem na ulico in počasi korakal proti domu. Med potjo sem ves čas misil na veliko delo slovenskih usmiljenk, ki se dalec preči od svoje domovine, nesebično žrtvujejo za druge, vrše tako naloge krščanskega usmiljenja in resničnega samaritanstva...

Občni zbor Ferijalne zveze

Naša javnost je postal pozorna na Ferijalno zvezo (Ferijalni savez — F.S.) ob njenem zadnjem kongresu zastopnikov vse države septembra meseca v Belgradu, ko je bil ta kongres razpuščen. Razna načelna in taktilna stališča v vprašanju, kdo naj odlöčuje v Ferijalni zvezi, so povzročila v njej razkol. Razkol med vrstami Ferijalne zveze je posebno viden in oster tudi v njenem slovenskem delu, kar se je posebno opazilo na zadnjem oblastnem občnem zboru v nedeljo 16. t. m. Na tem občnem zboru je bilo prisotnih 25 delegatov s 46 glasovi. Glavna točka spora je bila razprava o uničenju šestih mandatov podružnice FS na univerzi. Ta podružnica je bila, kakor znano, od vodstva FS razpuščena. Univerzitetna pravila pa pripovedujejo vmešavanje vseake izvenuniverzitetne organizacije v delo akademiske organizacije. Zato je omenjena podružnica pravno še obstajala. Verifikacijski odbor pa je v nedeljo priznal veljavnost glasov podružnice in zato se je oblastni predsednik FS, prof. g. Vladimir Lapajne, v znak protesta odložil z občnega zobra v znak protesta tudi precej pristašev manjšine. V nadalnjem poteku občnega zobra je govoril tudi odvečni kandidat Viktor Maček. Ta bi mogel kot dolgoletni vodja FS v Sloveniji v svojem govoru pomirjevalno vplivali in ublažiti razkol v Ferijalni zvezi. Zakaj je to opustil, nam ni znano. Oblastnemu odboru je bil izrečen absolutorij, pri volitvah pa je bil za predsednika novega oblastnega odbora izvoljen g. dr. iur. Josip Mihelak, supleni na trgovski akademiji v Ljubljani. Občni zbor se je tudi zavaroval proti eventualnemu razpuščaju oblastnega odbora s tem, da je določil pet profesorjev, ki jih bo naprosil v slučaju razpuščaja, da bi prevzeli komisariat Ferijalne zveze v Ljubljani. Občni zbor je nato zaključil prof. Prebil.

Pri tej priliki moramo mladim članom FS svetovali malo več strpnosti v društvu. V bodoči praksi naj se posebno pazi na točno izpolnjevanje društvenih pravil, naj večina nikdar ne majorizira upravičenih predlogov in zahtev manjšine, in zlasti, kar je svetovati posebno podružnici FS na univerzi, naj bo vsak občni zbor pravilno v prevočasno sklican in naj bodo o njem obveščeni vsi člani.

Opustošeni gozdovi

Slov. Bistrica, 18. novembra

Zadnji grozovit vihar je povzročil ogromno škodo po gozdovih na južnem pohorju Pohorja s tem, da je trdnim smrekam polomil vrhove in jih z veliko močjo zasadil med debli v zemljo. Nekateri deli so tako opustošeni, da se že od daleč belijo, kakor bi sedeli na deblih beli golobi. Koliko pa leži manj trdnih dreves na zemlji in v mladičju. Zato so prizadete občine sporočile okraje načelstvu v Mariboru povzročeno škodo. Načelstvo okraja je brzjavno sporočilo banski upravi v Ljubljani, ki je poslala te dni nadsvetnika g. I. Trampusa, da si ogleda po viharju povzročeno škodo. G. nadsvetnik Trampus si je več dni ogledoval oškodovane gozdove in precenil škodo. Poleti suša in toča, sedaj pa sneg in vihar! Zato prizadeti upravičeno je pričakujemo odpomoči.

Draga zabava ni za kmeta

M. Sobota, 19. novembra

Slučaji, kakor se je primeril v eni tukajšnjih gostiln, so v sedanjih denarnih krizi zelo redki.

Kmet B. iz T. je prodal dva bika. Za živinčeti mu je trgovec izplačal 9000 Din. Kmet se je podal v gostilno, da bi pil »domača«. V gostilni je nasel par »dobrih prijateljev«. Na mizo so začeli romati polni litri. Vinski bratci so pili in pili, kmet pa je naročil vedno več. Bila je že noč, a njemu se ni mudilo domov. Upanje na dober zaslužek je pričekalo v sobo tudi cigana. Začel je igrat vesele in žalostne, okrogle in poskočne. Kmetu se je topilo srce od ganotja. Cigana je bogato nagradil. Domov ni šel, marveč je ostal tam in se je zabaval dalje. Naslednje jutro je bilo zanj žalostno. Zep je bil prazen in je moral iti domov brez bikov in brez denarja.

Zalostni slučaj je zbudil v okolici veliko pozornosti, ker je v teh težkih gospodarskih časih prava bila vsega.

DIŠAVE SLON

Redukcija delavcev na blejski Dobravi

Jesenice, 20. novembra.

Tovarna KID na eni strani napenja vse sile, da bi čim več producirala, modernizira obrate, postavlja najmodernejše stroje za stiskanje starega železa v snope, za rezanje železa itd.; na drugi strani pa odpušča delavstvo, in to sedaj, ko je na pragu zimedne. V sredu je bila namreč kar nenadoma na Dobravi nabita lista odpuščenih delavcev s pripombo, da morajo delo takoj naslednji dan pustiti.

Cudno je vseeno, da se pri največji železotovarni v državi ta pojavi toljokrat ponavlja. Saj sicer podjetje sijajno uspeva in bi prav brez škode lahko zaposliло delavstvo kje drugje, ako baš v trenutku v tem ali onem oddelku tovarne ni posebnega dela. Upanje, da bo pod novimi gospodarji Westenovega koncerna bolje kakor je bilo pod Italijanom, je šlo torej po Savi. Kapitalisti so si pač povsod enaki, sentimentalnosti ne poznajo, pa še marsikaj drugega tudi ne!

Razmere v rudniku Senovo

Beda glede ljudem iz oči

Senovo, 19. novembra.

Kakor megleni jesenski dan, tako pusto je življenje našega delavca-rudarja. Da, pusto in briško je. Kako tudi ne? Zima je tu, ledena zima, ki privaša seboj vse večje potrebe kakor jih ima gorko poletje, a rudar ni pripravljen na njo. On in njegova družina sta brez gorce oblike in obutve. Kako naj bi bil to nabavil, ker je ob praznovanju štihov komaj preživotali čez poletje. — Ako prideš v stanovanje rudarja, te zaskeli v srce, ko vidis kopico otrok, suhih ljalj, bledičnih, kakor da je smrt vltisnila nanje svoje znamenje. Na njih ne vidis tiste otroške brezkrbnosti in mladostne sreče, ker že v svojem delinju občutijo vso težo usode ter breme skrb in gora, ki ga nosijo starši z dneva v dan za ljubi kruh, ki je tako grenak.

Cepraj je zima tu, še vedno praznujemo. Rudar danšči mesečno 500 do 800 Din brutto, ali dnevno sme porabiti 18 do 24 Din. Kdo zna s tem preživljati in oblačiti se in družino, naj pride in

pokaže kako se to da; da o kakšnih prihrankih za bolezen in starost niti ne govorim. Zato je življenje rudarja pusto in brezupno.

Dan na dan slišiš številne pritožbe, da so rudarji, ki maju akordno delo, mnogo na slabšem glede zaslužka, kakor se bili še pred kratkim. Toda se ne upajo pritoževati, ker se bojijo, da bodo potem ob prvi priliki reducirani. Kajti žalostne izkušnje imajo, ko se pred nekaj leti nadeli akcijo, da bi se iznebili nekega gospoda, pred katerim imajo še danes »velikanski respekt«. Pa je bilo tedaj med delavci nekaj Judežev, ki so akcijo izdali, pokretaši akcije so pa »sfršali«. Zato danes nobeden ne upa more magniti z mezincem, kaj še pritoževati, ker se vsak bojži za svoj, čeprav tanki košček kruhka. Zelo mnogo jih je, ki ne dosežejo niti dnevnne mezede.

Kaj pravite?

To, kar pišem, spada bolj v kak pedagoški list, tiskat ga pride ljudstvu premalo ali pa sploh niso v roke, zato pa se poslužujem lista, ki ga bero tisoč.

Tu, na delči, kjer služujem, imam svoje učence dobro navajene, da pozdravljajo starejše ljudi in tuje sploh v trgu in vasi. Vesel sem, da so, vsaj večina, v tem ožiru zelo vesni. Pa sem se nekaj kljub temu navidezno pritožil, da zanemarjujo lepo pozdravljanje. Da bi vi videli, kako so mali zrasti! Najprej so vsi soglasno trdili, da so redni. Le eden, 10 let star, vslane polagoma in pravi resno: »Gospod, to pa ni res, da mi ne bi ljudi pozdravljali. Vemo, da smo kol milajši dolžni starejšemu pozdrav, vemo pa tudi, da smo kot otroci tudi odgovori vredni. Kar se mene tiče, v resnici ne pozdravljamo vsakega. To opustim pri onemu, ki mi nikdar pozdrava ne vrne. Sicer se je pa brčas prisotil kak tak, ki se mu zdi, da nam otrokom ni treba odzdravljati.«

Dejal sem mu, da ga je morda dotični preslišal. »Ali, kaj se, saj ni bilo to enkrat, temveč vselej. Ali sem, prosim, dolžan takega še nadalje pozdravljati?«

Izjavil sem kategorično, da ni treba, ker sem uvidel, da ima otrok popolnoma prav. Razume se, da sem otroka v tem ožiru primerno poučil.

Sedaj pa nastane vprašanje, kdo je krije otrokove nevljudnosti, ali sola ali pa osebe (tu so nšteti tudi lužci, ki prihajajo z mest k nam na deželo), ki se jim zdi ljubka otroška pozornost premaknuta in nevredna upoštevanja.

Ne samo eden, temveč vsi vplivajo blazilno na vlogo otrok in videti boste, da bo kmalu rodilo najzlahnejši sad. To bi bilo lepo, kaj pravite...«

Koledar

Pete, 21. novembra: Darovanje Marijino.

Osebne vesti

= Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za poveljnika 1. oddelka pilotsko šole 7. zrakoplovnega polka zrakoplovni kap. II. razreda Oskar Vidale; za poveljnika 3. oddelka pilotsko šole 7. zrakoplovnega polka zrakoplovni kap. I. r. Ivan Mrak; za vršilca dolžnosti poveljnika 2. čete poveljstva aerodroma 4. zrakoplovnega polka zrakoplovni poročnik Edvard Šmit; za pobočnika 2. zrakoplovne brigade zrakoplovni kap. I. razr. Velislav Sulterer; za pobočnika brigade zrakoplovni poročnik Rudolf Girzik; za pobočnika poveljstva zrakoplovnih strokovnih sol zrakoplovni kap. I. r. Milan Dir; za vodnika poveljstva aerodroma zrakoplovno-tehničnega zavoda zrakoplovna poročnika Viktor Bradac in Viktor Gilha; za vodnika zrakoplovne podčastniške šole zrakoplovni poročnik Jurij Hauer; na službo v štab II. pehotne podčastniške šole peh. kap. II. razr. Franjo Truhar; za poveljnika brzometne čete II. pehotne podčastniške šole peh. kap. II. razr. Viktor Marković; za poveljnika 4. čete 54. pešpolka peh. kap. I. razr. Michael Markeš in za poveljnika 2. baterije 3. divizije težkega topnišča topniški kap. II. razr. Romuald Manola.

Novi grobovi

† V Kranjeh pri Storah je umri 19. novembra zjutraj obči znani in ugledni posestnik Vrečer, zader od mrtvouda. Njegov edini sin je šele pred 24 dnevi odšel na Holandsko. Pogreb bo v petek.

N. p. v. m!

Mala kronika

★ Nova občinska uprava občine Aržiš. Občina Aržiš, ki je po številu prebivalstva kakor tudi davni moči ena največjih, je dobila pred kratkim novo občinsko upravo. Stari občinski odbor, ki je štel še 25 odbornikov, že delč časa ni bil delazmožen. Poleg tega je bilo že preje razrešenih par odbornikov in nekaj jih je tudi prostovoljno odstopilo od odborniških mest. — Iz vseh teh razlogov je kr. banska uprava v začetku novembra stari občinski odbor razpustila in imenovala novo občinsko upravo s prešnjim splošno priljubljenim županom g. Francem Cenceljem na čelu. Mesto 25 odbornikov je sedaj vsege le 18 odbornikov in sicer: gg. Zupan Leopold, posestnik iz Semnikla 1, L. svetovalec; Omerz Ivan, trgovec iz Lok 18, II. svetovalec; Oslonik Franc, župnik iz Izlak; Jesenšek Peregrin, posestnik, Izlake 16; Ravnikar Leopold, posestnik iz Dolenje vasi; Drnovšek Jože ml., posestnik iz Zabrežnika 6; Kašnik Josip, posestnik in mizar iz Izlak; Jerman Franc, posestnik in vrvar iz Vrha 8; Drgan Albin, posestnik, Loke 28; Grobljar Andrej, posestnik, Izlake 17; Pršašnik Josip, strojar, Izlake; Hribar Ivan, posestnik, Semnik. Novo občinsko upravo, ki je zelo posrečeno sestavljena, čakača mnogih važnih poslov. V prvi vrsti priključitev obine Koločevat k Aržišem, kar je že skoraj sklenjena stvar, potem ustavitev farne ekspoziture, elektrifikacija velikega dela občine, ki se nima električne luči, predvsem Izlak in St. Jurija. Ustanovitev oziroma zgradba lastne šole v Lokah itd. Zelimo novi občinski upravi ki je že imela prvo sejo, ki je potekla mirno v stvarnem delu; obilo uspeha v prid občine in njenih občanov.

★ Vsem župnim uradom v vednost! Na mnoga vprašanja, ki jih dobivam v zadavi svoje iznajdbe klobučka za sveče na podlagi objave v »Škofijskem listu« ljubljanskem, vlijudo sporočam, da bom v kratkem razposlat tozadne prospakte, kakor hitro jih dobim iz tiskarne. — Ing. Josip Likar,

★ Medicinsko znanstveno predavanje za zdravništvo. Radiološki oddelki splošne bolnišnice v Ljubljani je dobil za en dan na razpolago zelo zanimiv znanstveni film o novi metodi brezkrovne operacije z elektriko. Film je bil posnet na največjih klinikalih Nemčije in nazorno prikazuje napredek medicinske elektrotehnike. Film se bo predaval v soboto ob 18 v dvorani OUZD v Ljubljani. Opozarjam vse gg. zdravnike, da si ta film ogledajo. Predstava bo trajala circa eno uro. Znanstveno razlagi filma je prevzel g. kolega dr. Leo Savnik.

★ Ljubek pozdravček s Ptujskega polja smo prejeli. Glasí se: »Cenjeni g. ureodnik! Majhna sem še, a rada bi Vam napravila veselje. Danes, ko že vsi pričakujemo beli snežec in, kakor pravijo pri mas, da sog je že kavke, ki lečajo po zraku, sejoc, sem našla ljubko, majhno cvetko, vijolico. Prinesla sem že tudi nekaj naši gospodinji učiteljici, ki so imeli zelo veliko veselje, ker imajo sploh radi cvetice. Te pa pošiljam Vam, g. ureodnik, in upam, da boste tudi Vi imeli veselje s takimi pozdravi iz našega Ptujskega polja. Mnogo pozdravov! Marija Rošker, učenka 4. razreda pri Sveti Marjeti naše.

Dvonadstropna hiša

Novem mestu na Glavnem trgu št. 84 se preda. Obstoji iz dveh stanovanj in dveh lokalov. — Pismene ponudbe in vprašanja je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 13.195.

Ptuja, 19. XI. 1930. — Kar je res, je res! Takši pozdravi lepih vijolic in pridnih malih Slovenk je clovek vesel. Zato se malo Roškarjevi Mariji prav lepo zahvaljujemo ter jo vam iskreno pozdravljamo!

★ Vreme v državi. V Ljubljani se že nekaj dni drži kolikor toliko ugodno vreme. Včeraj je kazal barometer ob 7 zjutraj 761.6 mm, termometer 1.2°C do 11°C. veter južnozahoden, oblačno. V Mariboru je kazal barometer 759.8 mm, termometer 0°C do 9°C. veter zahoden, poloblačno. V Zagrebu je kazal barometer 760.8 mm, termometer 5°C do 8°C. veter severozahoden, poloblačno. V Belgradu je kazal barometer 761.9 mm, termometer 6°C do 8°C. veter južen, oblačno. V Sarajevu je kazal barometer 764.2 mm, termometer 6°C do 7°C. mirno, oblačno, 1 mm dežja. V Skoplju je kazal barometer 768 mm, termometer 3°C do 9°C. mirno, oblačno, 1 mm dežja. V Splitu je kazal barometer 764.5 mm, termometer 10°C do 13°C. veter vzhodoseverozahoden, oblačno, 5 mm dežja. V južnozahodnem delu države in na otokih je deževalo.

★ V Sližbenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 38 od 20. novembra t. l. je objavljen »Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o glavnem kontroli dalje«. Nadreba glede čuvanja in vzdrževanja predmetov zgodovinske, znanstvene, umetniške vrednosti, naravne lepote in redkosti; »Pravilnik za izdajanje draginjskih dokladov rentnikom Pokojninskega zavoda v Ljubljani; »Dopolnitev v pravilniku za opravljanje državnih strokovnih izpitov v resoru ministrstva za finance«. Razpis glede uvoznega carinjenja provandaina; »Razpis glede uvoznega carinjenja mehaničnih lesitve, montiranih na avtomobilskem stojalu«; »Razpis glede tare na blago, ki se uvaža v domačih železniških sodih, izvoženih na povratek« in »Razpis glede uvoznega carinjenja steklenih okrasov za božično drevo«.

★ Prepovedan inozemski list. Z odlokom ministra za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej last »Borbac«, ki izhaja v Parizu, ker razširja komunistične ideje.

★ Pozor pred nabiralci novoletnih voščil! Cenjenim inserentom in vsem našim prijateljem sporoča uprava našega lista, da imajo vsi naši akviziterji pooblastila za nabiranje oglasov. Kdor se ne more izkazati s takim pooblastilom, ni naš zastopnik in torej ni pooblaščen za sprejemanje oglasnih naročil za Božič in Novo leto.

★ »Leksikon za organe javne varnosti«, zvezek 4 prinaša črkovo »B« nadaljevanje besede »babice« do besede »ban«. Pri »babicah« je objavljena uredba o »babicah« iz l. 1927. Zlasti je obširno obdelan »ban«. Predvsem je pri besedi izvleček zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine. Dalje izvlečki zakona o »banski upravi, o notranji upravi, o gozdovih in o orožništvu. Poleg tega so k vsem tem izvlečkom pridana pojasnila. Vsi ti izvlečki se tičajo dolocil o banu. Razen tega vsebuje ta zvezek tudi obširne zgodovinske podatke in razlagi o banih, ki se bodo v prihodnjeni zvezki nadaljevali. Iz tega zvezka izvemo, da imajo Hrvati dva Bacha: Enega, ki je znan najbolj radi svojih »huzarjev«, drugi pa je ravnatelj gledališke uprave zagrebske in dober poznavalec obče književnosti. »Biograd na moru« ne kaže spremnijati v »Beograd«. Pri krajih se je treba brez pogojno držati tiste oblike, ki jo rabi ljudstvo. Da je ta samo »Biograd na moru«, ni treba posebej dokazovati za ikavskie kraje. V »Leksikonu« najdemo tudi Bajuka Marka kot muzeika. Navedeni so njegova dela. Dalje Balatko Antonia kot komponista in dirigenta. (Le da že dobro leto ni več v Ljubljani, o čemer bi moral biti urednik slovarja vendarle poučen.)

★ Najzajemnejše gospodinjske knjige. Vsaka varčna in skrbna gospodinja si bo prizadevala, da se v svojem stanu vsestransko izobrazi in si pridobi praktičnih navodil in nasvetov. Slovenci imamo danes že precej bogato gospodinjsko literaturo. Naj omenimo le nekaj najzajemnejših: »Slovenska kuharica«. Priredila S. M. Felicita Kalnšek. VII. natis, velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in v barvni tabelami. Knjiga ima 666 strani in stane vezana v celo platno 160 Din. »Gospodinjstvo«. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Solan in gospodinjam se stavila S. M. Lédivina Purgaj. II. pomnoženi natis s 156 slikami med besedilom, 296 stranmi. Cena 40 Din, vezana 60 Din. »Varčna kuharica«, zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Spisala Marija Remec, 231 strani, cena 36 Din. Nasveti za hrišč in dom. Zbirka praktičnih nasvetov za vsakega gospodarja in gospodinjstvo. 410 strani, 20 Din, vezano 50 Din. »Prikrjevanje perila po životni meri«. Se stavila Ema Arkova, učiteljica na tehniški šoli. 64 strani, 40 Din. »Vsečina«: Životlin, posteljno, namizno in hišno perilo. Vse te knjige je založila Jugoslavanska knjigarna v Ljubljani, kjer se tudi naročajo.

★ Ustopenjenega širiletnega Zvonkota nismo našli. Kdor bi ga našel, se naproša, da sproči proti nagradi. Anton Štef, Kranj, telefon št. 24.

Višnja gora

Nova cesta Višnja gora—Police je v prvem pasu — to je do Sp. Brezovega — končana. Ko je še tam v poletju delo na tej cesti nekaj tednov sploh počivalo, smo se bali, da bo obstalo čez zimo; pa na ponovno posredovanje bivšega oblastnega poslanca g. Erjavca se je delo zopet pognalo v februar in tako je prvi del ceste izgotovljen in za vozovni promet odprt. Vas Sp. Brezovo je zvezana z Višnjo goro z lepo, udobno in široko cesto, katerej naj se po načrtih bivšega obd. odbora nadaljuje preko Police še dalje proti Smarju, koder naj se zveže z državno cesto proti Ljubljani. Zahvalit se moramo le bivšemu obd. odboru in pa g. Erjavcu, ki je s svojim vplivom pri oblasti dosegel, da se je danavnja želja ljudstva po tej cesti — uresničila. Imenovan gospod je kot mnogoleten načelnik cestnega odbora in kot strokovnjak na tem polju, je tudi sam vodil vse delo pri gradnji te ceste. Prihodno pomlad — kakor smemo upati, da nam bo do razmernje naklonjene — se bo z delom nadaljevalo; cesta je do Police že zakoličena.

Spodnje Brezovo ima torej do srednja — Višnja gora res krasno cesto. Skozi to vas pa pelje tako slaba pot, — kotanjata blata, — da še ob lepem vremenu pride človek vesel na komaj skozi, kaj še živina s težkim vozom! Kot fjužino, so se v sčasih sedaj odločili, da bodo pot skozi vas sami posloženi ter obenem tisti dve malci sredni vasi uredili in omeklji, kar bo vaščanom in vasi sami v ponos in čast, kar dosedaj ni bilo in ni. Upajmo, da ne bo to ostalo samo pri besedi — kakih posebnih stroškov itak ne bo, le malo dobre vojje je treba — da se bo ta načrt tudi izpeljal v delu, saj bodo imeli od tega korist sami!

Dr. Josip Čerin - 40 let dirigent

Te dni praznuje višji kapelnik Dravске divizije, gosp. dr. Josip Čerin štiridesetletnico svojega glasbenega delovanja na polju simfonične reprodukcije. Dr. Čerin je marsikaj storil za podvig simfoničnih koncertov pri Slovencih, zato je prav, da se ga ob tej priliki s hvaležnostjo spomnimo in mu k jubileju čestitamo. Našemu referentu je dal te-je podatke o sebi.

Rojen je bil leta 1867. v Komendi pri Kamniku, gimnazijo pa dovršil v Ljubljani. Kot Alojzijeviščnik se je učil klavirja, orglana in petja pri A. Foersterju, v filharmonični šoli pa violine. Od pete šole dalje je bil v Alojzijevišču organist, od šeste pa je sodeloval kot gosta v filharmonični orkesteru. Po maturi je šel na Dunaj in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva pečal s pravnimi studijami, pozneje se je pa polnomo posvetil glasbi. Konservatorij je v odliko dovršil leta 1886. pod vodstvom profesorjev: Brucknerja, R. Fuchsja, Schalka, Doera, Prosnitza. Na univerzi je imel za muzikologijo učitelja dr. G. Adlerja, Rietzcha, Dietza in Wallischka. Po dovršenih studijah je bil nastavljen kot organist pri dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaju in se sprva peč

Ljubljana

Operacija z elektriko v filmu

Film o kirurški diatermiji.

Ljubljana, 20. novembra.

V soboto popoldne ob 6 se bo predvajal v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev film o kirurški diatermiji, ki ga je na prošnjo dr. L. Šavnikar, specialista za ženske bolezni, dala na razpolago firma Siemens Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Film nudi vsem zdravnikom, ki se zanimajo za to način moderno pa panogo kirurgije, niz krasnih slik, ki detajno pojasnijo uporabljene v pomen diatermičnih aparativ v kirurgiji. Film je strogo znanstven in izdelan na ženski kliniki v Erlangenu pod vodstvom prof. Dyrossa in prof. Wintza ter na kirurški kliniki v Münchenu pod vodstvom prof. Lexera. Film je izdelala znana Emelka A. G., ki je dosegel že izdelala mnogo kulturnih in znanstvenih filmov. Film sam na sebi je naravnost nedosegljiv uspeh filmske tehnike in stvarnosti ter ne uporablja nikakih trikov.

V prvem delu filma se obdelava tehnična platen upravljanje diatermičnih aparativ. Film nazorno kaže, kako je mogoče z visokofrekvenčnim tokom 2000 do 3000 period na sekundo izzagati tkivo na površju in celo še v prečni o globino. Z visokofrekvenčnim tokom do 50.000 period na sekundo

Sto let svobode Belgije

Ljubljana, 20. novembra.

Na vrsti lepih prosvetnih večerov, ki jih letosno jese prireja Prosvetna zveza v Unionu, je tudi zvezči tudi predavanje belgijskega konzula in ravatelja velejemb. g. dr. Milana Dularja: Ob stoletnici belgijske neodvisnosti. Obrnili smo se zato danes na g. predavatelja sprošnjo, naj nam da primerno izjavo o svoji temi, tako da bo občinstvo, ki ga snov predavanja zelo zanimalo, že popreje informirano o orisu predavanja. Dr. Dular se je prijazno odzval naši prošnji in nam podal le-to izjavo:

»V začetku naj omenjam, da bom v tem predavanju poudaril, da l. 1830 ni pravo leto, ki bi se moralno praznovati stolnico obstoja belgijske države. Obstoje belgijske države sega mnogo dalj napaj. Belgija je bila že večkrat samostojna, včasih pod dinastijo svojih vladarjev, včasih pod tujimi vladarji. L. 1830 je v toliku pomembno, da je tedaj prišlo do zadnjega osvobojenja in zadnje revolucije za osvobojenje Belgije. Belgija slavi letos 100 let svoje tržavnosti v današnji obliki, sto let, kar je vrgla raz se nizozemske jarem in popolnoma premagala nizozemskega princa Friderika III. V zgodovini pa je Belgija obstojaže veliko poprep, to je v onih heroičnih dobeh, ki so ovekovečene tudi v literaturi in jih poznamo mi n. pr. iz knjige o Tulliu Eulenspieglu in v času borbe na podlagi razvijajočega se narodnosnega čuta Belgijev.«

Predaval bom o materialu, ki mi je bil do sodaj še neznan, ker sem tudi sam, kot vse drugi, študiral zgodovino, kakor so jo poučevala šole v avstrijskem duhu. Sliko imam jasno in popolno, ker mi je ljubezno šel na roko belgijski poslanik v Belgradu Delgouine in mi izrečil mnogo materiala ter literature v uporabo za to predavanje. Svoje predavanje sem razdelil tako-le: Prvič opisujem razvoj Belgije od l. 1818, po odhodu nemških tlačiteljev. Malokateri Slovenec ve, da je bila Belgija

pa se da z aktivno elektrodo rezati tkivo prav tako kakor z najostrejšim nožem. Prednosti diatermične kirurgije obstoje v tem, da se vrte operacije skoraj brez krvavitve ali pa vsaj z izredno malenkostno krvavitvijo, katerež žilice se pri rezaju avtomatično zamaše. Večje žilice pa se s posebno elektrodo morejo posebej zamašiti. Drugi prednost diatermične kirurgije pa je v tem, da je absolutno nemogoč prenos bolezenskih klic in je tem odstranjen nevarnost infekcije. S posebnimi majhnnimi aparati je možno p. e. Drugi del filma kaže praktično uporabo diatermije na ginekološki kliniki v Erlangenu. Film prikazuje nekaj težkih operacij v vseh potankostih. Prav tako kaže film nekaj operacij raka na kirurški kliniki v Münchenu, ki bi bile sicer nemogoče. Združljivje ran radi tega ne zakanji niti najmanj, pač pa se celo pospeši.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in je vzbudil povsod pozornost zdravnikov. Upamo, da se bodo naši zdravnik pošlužili te izredne prilike in si ogledali film, ki obdeluje najmodernejo panogo kirurgije, ki jo čaka še velika bodočnost.

Film je do sedaj tekel šele v nekaterih glavnih mestih Evrope, tako na Dunaju, v Berlinu, Osnu in Rimu, in

NA SV. HELENI

Enkrat mesečno održaja iz Londona parnik v Natal v Južni Afriki. Med potjo se na 19. dan vožnje za nekoliko ur ustavi pri Sv. Heleni. Povprečno en tisoč turistov letno izrabiti to pritliko, da vidi hišo, kjer je zaključil svoje življenje Napoleon. V Jamestownu, edinem mestu na otoku, pričakujejo na obali nerodni vozovi, ki peljejo goste navkreber v Longwood, cesarjevo ječo. Francoski pisatelj Ernest d'Hauterive je letos napravil to pot. Pripoveduje v

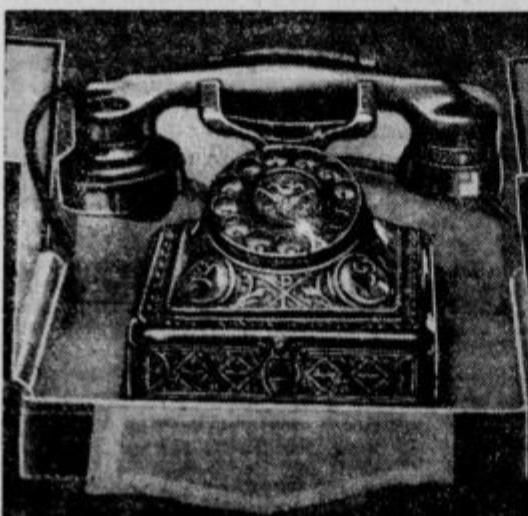
Prot. Georg Dehio, slavni umetnostni zgodovinar, obhaja 22. novembra 80 letnico svojega rojstva.

>Revue des deux mondes (Sainte Hélène aujourd'hui. Notes de voyage) o otoku, ki se ni prav nič spremenil v teku zadnjih 150 let. Navpično, popolnoma golo skalovje se dviga iz oceana. Vrh planote je skrit med hribi več ozkih dolin, kjer tečejo hudourniki ob dežavnih mesecih. Ob morju se še poznajo ostanki nekdanjih utrd in rjavijo zapuščeni topovi: menda se jih ni splačalo odpeljati čez morje v livarne. Otočč je bil nekoč ognjenik. Pusta, s strjeno lavo pokrita ravan kaže le tu in tam male gaje in travnike. Tekom zadnjih 30 let so se zelo pomnožili nasadi »flaxa«, aloji slične tropске rastline, ki se rabi za tkanine.

Planota, kjer je bival Napoleon, se nahaja v najbolj nezdravem delu otoka. Tu imajo dvakrat več dežja nego ob morju, in skoraj vse leto piha hud veter. Še zdaj ne mara nihče od domačinov stalno bivati v kraju, ki ga Napoleon ni smel zapustiti. Ni dvoma, da ne bi tako hitro umrl, če bi mu bil odprt ves otok.

Parnik se zasidra v Jamestownskem zalivu. Mestec ima prav tako lice kakor dne 17. oktobra 1815, ko je jadrnica pripeljala znamenitega jeltnika. Potniki korakajo v hrib po istih 15 kamenitih stopnicah kakor Napoleon, stopijo skozi mestna vrata in onstran obzidja pridejo na trg. Tu stoje prav preprosta »palaca« britskega guvernerja, kjer slednji le malokdaj stanuje. Zraven so uradi, carinarna in onstran malega vrta skromna cerkvica. Na oni strani trga se prične kratka in široka ulica. Nizke hiše so še vedno iste kakor na risbah iz Napoleonovih let. V edini gostilni imajo sobe za tuje. Večjidel je zaprta, in samo v spodnji pritlični dvorani pijejo ali igrajo na starem biljardu meščani. Nasproti hotelu leži pošta. Dvakrat na mesec prihajajo poštni parniki iz Londona oz. Kapstadta. Vsak mesec pride po pošto sam, ker nimajo na otoku nobenega pismosno. Telefon, ki veže prestolico z notranjostjo otoka, deluje samo nekoliko ur na dan. Zvečer prav medlo razsvetljijo ulice petrolejske svetilke, ki pa ne gorijo, če je mesečina. Po hišah imajo sveče ali slabe petrolejke. Elek-

triko ima samo neki bogataš, ki si je zgradil lastno postajico. Zalaga s svetlobo tudi bolnišnico in kinematograf. Slednji se nahaja v skedenju in obratuje dvakrat na teden. Sedeži so namenjeni belim ljudem, spodaj na stojšču pa se gnetejo domačini. Vidijo v filmih letala, avtomobile, železnice, same stvari, ki jih sicer ne bi zagledali nikoli v življenju. Samo kino jim pove, kako živijo beli ljudje v Newyorku in Parizu. Zamorce so divje zaljubljeni v filme in se ne strašijo več desetih kilometrov dolge poti, da bi videli predstavo. Mestec ima zdravnika, lekarno, kjer lahko dobite tudi malinovec in dopisnice, in več skromnih trgovin. Izmed 3700 prebivalcev otoka je samo 200 belih, Angležev. To so državni uradniki in nastavljeni brzjavne družbe proge London — Afrika — Oceanija. Nekoliko trgovskih družin biva tu že nad sto let. Domačini pa tvorijo nepopisno meščano vseh ras. Zamski sužnji so bili izpostavljeni vplivom bele ter rumene rase Kitajcev, Malajcev, Indijcev. Sedanji domačini so zdaj črnkaste zdaj zopet sinjkaste polti in imajo najrazličnejše obraze. Imajo svoje farme in zasluzijo pred vsem pri flaksu, ki se dobro proda predilnim. Nova industrija je zelo izboljšala položaj domačih delavcev: zasluzijo zdaj do 2 silingov dnevno namesto nekdanjih 3—9 penceov. Toda flaksovi nasadi vedno bolj izpodpirajo gozdove, in to še slabša itak nezdravo podnebje. Drugo nevarnost poimenjuje termitti. Zrušilo se je že več hiš, ki so jih izpodglodali. Še v gubernatorjevi hiši, t. zv. Plantation House, so morali nadomestiti vse lesene dele, ker so

Zlat telefonski aparat, dar neke ameriške telefonske družbe papežu Piju XI.

termitti zdrobili v prah vse deske in hlode od temelja pa do stropa. Pred kratkim so se prikazali termitti tudi po drevesih blizu Longwooda. Varuh Napoleonove hiše je to pravčasno opazil in ukrenil potrebno, da bi preprečil uničenje zgodovinske hiše. Sicer varuje Napoleonovo ječo pred termitti njena slaba lega: veter, ki stalno piha ob morju. Turisti, večinoma Nemci, potem Belgiji, Angleži, Američani, Avstrije in na zadnjem mestu Francuzi, prinašajo Jamestownu največ dohodkov. Veliko tujev hoče za vsako ceno imeti katerikoli spomin na Napoleona. Lastnik one mize, ki je nekoč stala v Longwoodu, je n. pr. za drag denar prodal nad stokrat zaporedoma njen odlomljeno nogo. Mize same ni dal nikomur, ker bi sicer izgubil atrakcijo za tuje, in še za nogo so ga vselej morali prav dolgo prositi.

Vzrok katastrofe v Lyonu

Geolog Claudius Roux je mnrena, da se je grič v Lyonu udrl zaradi posebnega ustroja tamkajšnjih tal. Iz enakega vzroka se je že pred tisoč leti zgodila tu podobna nesreča. Leta 840. se je zaradi usada podrl rimski forum, ki je stal na tem griču. — Edvard Herriot, ki je stal na tem griču. — Edvard Herriot je bil po drugačem mnenju. Po njegovem je moral biti poškodovanaka kanalska cev ter je uhajajoča voda v teku let izpodjetla grič. — Bolnišnica Chazeaux je še vedno v

Ameriški letalec Levine, ki je bil 1. 1927 s Chamberlinom preletel Atlantski ocean, je bil te dni na Semmeringu arretiran, ker je osumljen, da je hotel ponarejati francoski kovani denar. V njegovi družbi je bila znana ameriška krasotica May Bell, znana pod imenom »Kraljica diamantov«.

nevarnosti; razpoke na poslopju so vedno večje. Herriot je v nekem pogovoru opozoril, da je bil prvi človek, ki je prihplet na pomoč, neki Nemec iz Münchena, drugi neki delavec Poljak in tretji Francoz. To naj bi bilo znamenje za te narode, da bi se zedinili za dobro stvar, v obrambo miru in njegovih dobrin, namesto, da se pričajo med seboj.

Moderna romantika

Pred berlinskim prisedniškim sodiščem se vrši te dni zanimiva razprava proti komercialnemu svetniku Karlu Lindemannu, njegovemu bratom Gustavu in Otonu in proti inženjeru in bivšemu lastniku ladjevdelnice Viljemu Bauerju. Obtoženci so na elegantni Bauerjevi motorni jahti »Inge« v povojnih letih tihotapili spirit iz Poljske in ga prodajali v Nemčiji. Jahta je imela dvojno dno in je mogla sprejeti po 3000 litrov spiritu. Spirit jih je stal na Poljskem po 38 fenigov liter, prodajali so ga pa po 4 marke liter. Pšenica jih je šla bujno v klasje, dokler jih dne 30. septembra 1926 niso zasačili pri Schwedtu ob Odri.

Bernard Shaw in kupčija

Tudi Bernard Shaw je sedaj končnoveljavno kapitoliral pred govorečim filmom. V sled velikih uspehov svojih del po vsem svetu je sklenil spriznati se z raznimi filmskimi družbami in jim odstopiti svoja dela. Kot prvo bodo snemali v Elstree: »Kako je nalagal njenega moža«, in sicer v angleškem in nemškem jeziku. Po končanih pogajanjih je izjavil: »Vedno sem bil nasprotnik nemega filma, ker nisem imel od njega nobene koristi. Z govorečim filmom je stvar drugačna. Danes sem podpisal pogodbo, ker sedaj ravno rabim nekaj denarja.« To je pristna Shawova satira.

Kulturni obzornik

Najnovejši Gerhart Hauptmann

Pravkar je izdal Fischer v Berlinu v vrsti drobnih, kartoniranih in koloriranih zvezkov, ki so se mnogim priljubili — tudi radi izbrane vsebine, ne le radi okusne oblike, saj sta izšli tako u. pr. Thomas Mannovi noveli »Unordnung und Frühes Leid« ter »Mario und der Zauberer« v tej opremi — najnovejše delce mojstra Hauptmanna: »Die Spitzhacker«.

Zares nenavadno je to delo. Na čelu knjižice je objavljeno pismo, s katerim naznanja upravitelj gostilne »Zur preußischen Krone«, v kateri je mojster ugledal luč sveta, da bodo stavbo podrl v kratkem času ter mu pošilja likrati sliko hiše. Hauptmann se naglo odloči, da hoče vzeti od te stavbe slovo, preden začne kramp, — die Spitzhacker — svoje razdiralno delo. Sam hoče ob starem vinu iz domače kleti preživeti noč v sobama št. 1 in 7. tistima, ki sta z njegovim rojstvom v nujtešnji zvezzi.

A ko prazni kozarec za kozarcem žlahnega soka, mu napol iz omotičnosti, napol iz jasne zavesti zraste doživetje, ki je po svoji nenavadnosti, še bolj pa radi izredno učinkovitega opisa morda eno najlepših, kar jih premore takozvano fantastično nemško slovstvo. Začno se namreč zbirati okrog njega, na dvořišču in v sosednjem sobi, pa tudi po vsej bližnji okolici, odpolanci nešteth gostiln in krčma, vsaka pa je zastopana po nositelju svojega imena: levi, v vseh barvah, orli, biki, zmaji, angeli, zvezde, divji mož in storklja ne manjkata, a zamorec je sklicatelj in mentor prečudnega poslovilnega sestanka. Ves ta heraldični zbor, ki se je natepel na predvečer razrušitve starodavne gostilne pri pruski kroni, tvori s svojim nastopom menadžerji koncert samotnemu, od rojstnega doma poslavljajočemu se poetu.

Toda doživetje te samotne noči v zapuščenem brez usmiljenja porušenju izročenem dvoru, le ni zgolj prekopicanje sanjskih prividov, iz vinskega duha porojenih... Z neko skoraj vsiljivo dvoumnostjo nosijo heraldični simboli še drugačno težo: ves dogodek je nekaka paralela sedanjega političnega položaja v Nemčiji, v poetovo melanholijo preneseni Thomas Mann: Oklic razumnosti.

In s tega stališča je Hauptmannova knjiga vsaj toliko pozornosti vredna kakor z umetniškega.

s. š.

Dr. Windischerjev govor na razstavi Strahlove zapuščine

Prinakamo z dovoljenjem predsednika Narodne Galerije, g. dr. F. Windischerja, njegov otvoritveni govor na razstavi pridobljive iz Strahlove zapuščine dne 16. t. m. v Nar. Galeriji.

Graščina Stara Loka je do Strahlovin večkrat menjala svojega gospodarja. Ded zadnjega lastnika, Karla viteza Strahla, je poročil hčerkko tedanjega lastnika Demšarja in se prizenal na to graščino. V graščini Stara Loka je bilo že ob njegovem času mnogo umetnin in kulturnih spominov. Tudi njegov sin Edvard vitez Strahl se je posvetil zbirjanju umetnin. Znašal je sam in imel tudi svoje zaupnike. Sam ljubitelj umetnosti, očitna in veljavna osebnost v javnosti svoje dobe, je napisal delo »Kunstzustände in Krajin«. Njegov oče je bil rodom iz Nemčije. Edvard in Karl Strahl pa sta bila rojena pri nas. Prosvitljeni in izobraženi Edvard Strahl je zbiral v svojem gradu z namenom, da zbrane umetnine ohrani našim krajem v javni zbirki, pa ga je prehitela smrt, in tako je njegov sin Karl Strahl dovrševal in dopolnilo staro zbirko in trud svojega očeta. Mena v posesti graščinskih lastnikov je z ene plati prispomogla k množitvi zbirki portretov, na drugi pa povzročala, da so umetnine ob takih menah bržas počutile odhaljene iz te velike hiše. Ko je lansko leto tik pred svetim dnevom umrl Karl vitez Strahl, je končal Strahlov rod.

Za našo kulturo in za nas Slovence je ime Strahlov med imeni, ki zaslužijo naše spoštovanje in našo hvaležnost v prvem redu. Zadnji iz rodu Strahlov, Karl, je zbiral in znašal umetnine z vodilom, zbrano bogastvo ohraniti naši domovini. Ko je sklepal račune svojega življenja, je določil, da ostanejo umetnine in starine, ki so v temi zvezri graščino, v graščini, Muzeju in Narodni galeriji pa je v svoji poslednji volji zagotovil prednost do izbere in do nakupa. Te dragocenne prednosti sta se poslužila Narodna galerija in Narodni muzej v Ljubljani, ter je to kar, gospoda, videte danes razstavljeni, pridobljeni za Narodni muzej in Narodno galerijo deloma po prednostni izbiri in nakupu, deloma na javni dražbi.

Izpoljujem danes veliko in prijetno dolžnost, da ob tej priliki izrecem veliko zahvalo naši banovinski upravi in prvemu banu dravske banovine, g. ministru Sernecu, za pravo umevanje izredne in morda sekularne prilike, ki se je nudila po smrti zadnjega Strahla, ter za munificentno pomoč Narodni galeriji. Ko je v današnjih prematerjalnih časih žalibog neviščno splahnila zasebna darežljivost v Slovencih, je za ustanove tako osnovne narodne pomembnosti kakor je Narodna galerija kar odločilne važnosti, da bi bila deželna kreplega zasebna avtonomnih mest svoje domačije. Razstava umetnin in starin iz Strahlovin zbirke vam, gospoda, kaže vse, kar je pridobljeno za Narodni muzej in Narodno galerijo. Za Narodno galerijo pomenijo umetnine iz Strahlovin zbirke mogočeno pomočilev in dopolnitve njene zbirke. Sedanja razstava bodi očiten in viden izraz našega hvaležnega priznanja in naše globoko občutene pietete napram Strahlovinu rodu in bodi osobito izraz naše poklonitve zadnjemu iz tega naši zemlji udanega in naklonjenega rodu, blagopokojnemu vitezu Karlu Strahu. Z ljubezljivo zbirane mnogovrsne umetnine in starine so nedavno zapustile stare penate staroloke graščine. Prišle so v stalne goste v Narodno galerijo, ki jih bo zvest in verno čuvala v svojem okvirju, pa jih bo na scru, da ostane vitezom Strahalom in Karlu vitezu Strahu hvaležen spomin v trajni svetlosti. Razstava Strahlova je za našo kulturno zgodovino imeniten dogodek, ki ga zapisišem v kulturno poveznicu s pieteto in z domovinskim ponosom. Pozdravljam vas prisrčno, spoštovana gospoda, v našem domu ter proglašam razstavo za otvorenjo.

*

Jugoslavija. Jugoslovenski turizam. — Novembarski zvezek te razkošne smotre prinaša zopet bogato in pestro vsebino ter obilico krasnih ilustracij. Elegantnost tega lista, ki uspešno tekmuje z najlepšimi propagandnimi revijami evropskih turističnih dežel, vabi čitatelj, da se pomudi ob njem. Opozorjam zlasti na slike iz Južne Srbije ter iz Bosne. Jonny Behmov članek »Auf dem Amselfeld« ter Josef Grioničev: »Jagdi in Dalmatien« sta posebenega poudarka vredna.

Spanja pred revolucijo? Levo zgoraj: Zbiranje delavstva pred trgovinami, ki jih iz strahu pred nemiri zapirajo. — Desno: Stražniki na konjih na strehi madridske univerze vihri rdeča zastava; spodaj napis: »Viva la Republika!«

Za našo živinorejo

Tečaj za ocenjevanje in

merjenje živine v Kraju.

Kranj, 19. novembra 1930.

V >Ljudskem domu v Kranju se je v ponedeljek dne 17. nov. vršil specijalen živinorejski tečaj za odbornike in druge funkcionarje pri živinorejskih zadrugah. Namen tečaja je bil vpeljati zadržnik, zlasti pa člane rodovnih komisij v podrobno delo pri ocenjevanju plemenske živine, zlasti pri sprejemaju živine v rodovnik. Predaval in demonstriral je tečajnikom zanimivo in poučno tvarino kmet. ref. g. J. Sustič.

Dopoldne se je vršil temeljni teoretični pouk s pomočjo znanih stenskih slik in tabel znanega nemškega živinorejskega večraka dr. Puscha. S pomočjo teh slik in podrobne razlage se je tečajnikom jasno predložilo številne dedne napake pri živini, katere izključujejo sprejem v rodovnik. Delo pri strogen ocenjevanju jim bo vsled tega zelo olajšano in je upati, da se pri odbrti živine ne bodo več dogajale napake. Tudi podrobni način ocenjevanja s pomočjo posebnih ocenjevalnih knjižic in tabel se je tečajnikom točno pojasnilo.

Popoldne se je vršilo praktično merjenje in ocenjevanje živine na dvorišču župnišča v Kranju. Pri tem so številni tečajniki sami praktično merili in ocenjevali živino z vsemi potrebnimi pripomočki. Vežbali so se v tem delu dalj časa. Tako jim je bila dana prilika izuriti se v najbolj delikatnem poslovanju, ki ga ima vršiti rodovna komisija. Tečaj se je zaključil šele proti večerji. Udeležba je znašala pri dopoldanskem predavanju okrog 100 zadržnikov, med katerimi so bili nekateri zadržniški tudi iz sosednjih okrajev, dejstvo,

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE
z dne 15. t. m. (Vse v milij. Din; v oklepajih razlike v primeri z izkazom dne 8. t. m.) A k t i v a : zlato in devize 280.0 (-40.8), tečajna razlika 909.6 (-117.21), posojila 1564.4 (-20.8), pasiva: bančki v obliku 5852.1 (-184.4), obveznosti 919.0 (-45.7), drž. terjatve 83.8 (+1.8). Ostale postavke neizpremenjene.

Trgovska bolniška in podporno društvo v Ljubljani je imelo v letu 1927. povprečno 4363 zavarovancev, v letu 1928. je število zavarovancev naraslo na 4445, lani na 4668, letos avgusta pa je doseglo celo 5415. Ta veliki dvig števila članstva je pripisovan v največji meri uvedbi višjega zavarovanja, katerega se udeležuje gotovo več kot polovica zavarovancev. Zaostanek prispevkov je znašal na koncu leta 1928. 0.9 milij. Din (1927 0.7 milij.), predpis leta 1929. je znašal 3.7 (3.5) milij. Din, vplačanih pa je bilo faktično 3.8 (3.4) milij., tako da se je zaostanek zmanjšal od 0.9 na 0.8 milijon Din. Pri vsem tem je upoštevati, da bolniška blagajna ni izvršila nikakih odpisov terjatev, kar so pa drugi organi SUZOR-ja prakticirali v veliki meri. Še leta 1928. je bil izkazan prebitek v znesku 0.438 milij. Din, za lansko leto pa izkazuje društvo 74.471 Din primanjklja. Ta primanjklja je pripisovati povečanju izdatkom radi hripe v zimskih mesecih 1928/1929, ki je zelo obremenila bolniško zavarovanje v celi državi.

Jugoslavie. Prejeli smo prvo številko organa jugoslovansko-holandske zbornice v Rotterdamu >Jugoslavie. Prva številka kaže, da se zbornica ni zbrala niti truda niti stroškov, ki je izdala tako obsežno številko. Omenjam, da bo list drugo leto začel stalno izhajati, seveda v nekoliko manjšem obsegu kakor je ta prva številka, ki obsega 20 strani časopisnega formata. Urednik lista je Christian Günther-Pavlaković. Iz lista posnemamo, da je predsednik zbornice naš konzul v Rotterdamu H. van Dam, zbornica pa ima tudi stalni odbor v naši državi, kateremu pripada tudi Slovenec, ugledni ljubljanski trgovec, ki je dalj časa bival v Holandiji, Denko Knez. Iz prve številke posnemamo, da organizira zbornica obisk holandskih časnikarjev v naši državi. Priti bi imeli v našo državo meseca marea. Glede vsebine prve številke nam je omeniti prispevek našega trgovinskega in finančnega ministra, nadalje vsebuje revijo vse važnejše podatke o naših gospodarskih razmerah in popisuje tudi prirodne lepotе naše države in navaja vse turistične centre. Nadejamo se, da bo revija zbornice pomagala uspešno zbornici pri njenem delu za večje finančne in trgovske zveze med našo državo in Holandijo in vrsila tudi turistično propagando.

Propaganda. Prejeli smo prvo številko novoustanovljene revije >Propaganda. Ilustrirana revija izhaja mesečno v Zagrebu, ureja jo Miroslav Sandor. Iz učne besede je razvidno, da ima revija namen propagirati proizvode domače industrije in obrtne dejavnosti, nadalje prirodne in druge lepotе naše države in turizem. Prva številka je posvečena Sloveniji in prima številne inserate slovenskih tvrdk. Gospodarski pregled naših gospodarskih razmerah in popisuje tudi prirodne lepotе naše države in navaja vse turistične centre. Nadejamo se, da bo revija zbornice pomagala uspešno zbornici pri njenem delu za večje finančne in trgovske zveze med našo državo in Holandijo in vrsila tudi turistično propagando.

Propaganda. Prejeli smo prvo številko novoustanovljene revije >Propaganda. Ilustrirana revija izhaja mesečno v Zagrebu, ureja jo Miroslav Sandor. Iz učne besede je razvidno, da ima revija namen propagirati proizvode domače industrije in obrtne dejavnosti, nadalje prirodne in druge lepotе naše države in turizem. Prva številka je posvečena Sloveniji in prima številne inserate slovenskih tvrdk. Gospodarski pregled naših gospodarskih razmerah in popisuje tudi prirodne lepotе naše države in navaja vse turistične centre. Nadejamo se, da bo revija zbornice pomagala uspešno zbornici pri njenem delu za večje finančne in trgovske zveze med našo državo in Holandijo in vrsila tudi turistično propagando.

Za štafersko kokoš. Celje, 20. nov. Danes se je vršila takoj v hotelu >Evropa celodnevna anketa o standardizaciji štaferske kokoši. Anketa, ki jo je sklicalo kr. banska uprava v Ljubljani, so se poleg zastopnikov banske uprave udeležili tudi drugi kmetijski strokovnjaki, zastopniki perutninarskih društev in odsekov, zastopniki Kmetijske družbe, zastopniki izvoznikov jajc in perutninarjev, praktični kmetovalci, skupno 21 delegatov. Anketa se je pečala predvsem z dejstvom, da do danes še nismo imeli niti enotnih smernic in določil za pospeševanje perutninarstva, niti ne predpisanega točnega tipa kokoši, ki bi bil za našo razmere najprimernejši. Anketa naj bi uredila to vprašanje v skladu z zahtevami in interesami tako kmetovalstva kot trgovine. Sklenjeno je bilo, da se v bodoče pospešuje v banovini predvsem rjava štaferska kokoš enotnega tipa s kombiniranimi lastnostmi, v drugi vrsti pa tudi bela štaferska kokoš z istimi lastnostmi. Sprejeta so bila tudi nova določila za ocenjevanje kokoši na razstavah.

Borza

Dne 20. novembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil manjši kakor včeraj. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2275 bl., Berlin 1847.50 bl., Bruselj 788.39 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1095.90 bl., Dunaj 794.68-707.68 (796.18), London 274.19-274.90 (274.59), Newyork 56.34-56.54 (56.44), Pariz 222.03 bl., Praga 167.25-168.05 (167.65), Trst 294.80-206.80 (205.80).

Zagreb. Amsterdam 2275 bl., Berlin 1846-1849, Bruselj 788.39 bl., Budimpešta 987.39-990.39, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794.68-797.68, London 274.19-274.99, Newyork 56.34-56.54, Pariz 221.01-223.01, Praga 167.25-168.05, Trst 294.87-206.87. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 4.845 milij. Din.

ki kaže, kako dober odziv je tečaj povzročil in kaže aktualno potreben je bil. Pri popoldanskih vajah je bila udeležba okrog 60 tečajnikov.

Z vidika teoretskega in praktičnega pouka ter poslovnih instinktev je sedaj v kranjskem okraju pri živinorejskem zadržništvu led prebit. V okraju je danes razpredena gosta mreža 13 živinorejskih zadrug, kjer so dani vsi pogoji za uspešno delo. Toda z delom je treba priti se že jesen in nikakor ne odlasati, da ne poteče zima neizkorščena. Zadruge si morajo takoj nabaviti merilne palice in golide za kontrolo molž.

Tiskovine za potrebone knjige zadruge po včini že imajo, kar pa še nimajo, jim to takoj lahko preskrbi njih revizijska zadržna zveza. Skrajni čas je že, da se neha z odlašjanjem, ampak mesto tega takoj prične z delom. Revizijska zadržna zveza pa naj proti primeri odškodnini nemudoma preskrbi svojim članicam merilne palice in golide za kontrolno molž, da ne bodo zadruge imeli zoper izgovorov, češ, da ne morejo dobiti potrebnih pripomočkov. Tako intenzivno pospešen in vzpodbujen živinorejski zadržni pokret v kranjskem okraju bo za gotovo doprinesel lepe sadove in uspešno pomagal zajeti načrtačojo kmetijsko krizo. Treba je konstatirati dejstvo da po zaslugu in vncni kmet. ref. g. Sustič, ki je v kratki dobi letos jeseni privedil in oskrbel več zanimivih in koristnih prilik, ki so kmetovalcem pri tečajih in razstavah dane, niveau potrebe gospodarske izobrazbe v kranjskem okraju raste in da barometer napredka kaže dviganje, kar je le treba toplo potzdrevati.

Belgrad. Amsterdam 2272-2278, Berlin 1846-1849, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794.68-797.68, London 274.19-274.99, Newyork 56.34-56.54, Pariz 221.03-223.08, Praga 167.25-168.05.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.55, Atene 6.675, Berlin 122.94, Ruselj 71.95, Budimpešta 90.235, Bukarest 3.0625, Carigrad 2.445, Dunaj 72.62, London 25.0625, Madrid 57.70, Newyork 51.590, Pariz 20.2625, Praga 15.295, Sofija 8.7325, Trst 27.01, Varšava 57.75, Kopenhagen 138, Stockholm 188.45, Oslo 138, Helsingfors 12.975.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.5690, (valuta) 12.53.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Tendenca za državne papirje je bila danes neizmena. Vojna škoda se je uvrstila, dočim so dolarski papirji bili slabšči. Promet je bil v promitni skodi, nadalje v Blerovih posojilih, več zaključkov pa je bilo v 7% Bler. pos., najprvo po 81.75, nato po 81.50 in 81.625. Bančni papirji so ostali v tečajih neizpremenjeni, zaključki pa so bili v delnicah Poljobanke in Praštedione, nadalje je bila zaključena Jugobanka po 78 in 78.50 kakor včeraj. Industrijski papirji so brez interesa in zaključkov ni bilo razen v delnicah Vevč. Tečaji pa so ostali v glavnem neizpremenjeni.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska 100 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštediona 990 den., Kred. zavod 170-180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280-300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 8550-8750, agrari 52-53.50, voj. škoda ar. 429-429.50 (428.50-429), kasa 429-430, 12. 428-430, 2. brez kup. 417.50-420, srečke Rdeč. kriza 52 bl., 8% Bler. pos. 91-92.50 (91.125), 7% Bler. pos. 81.375-81.75 (81.50, 81.625), 7% pos. Drž. hip. banke 81-81.50, 6% begl. obv. 71-72.50. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 35-37, Polje 56-56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191 den., Jug 78-78.50 (78, 78.50). Ljublj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8025-8100, Obrtna 36 den., Praštediona 980-985 (980), Etno 135 den., Srbska 192-195, Zemaljska 129-131. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 138-145, Slaveka 50 den., Slavonija 200 den., Danica 100-103, Pivara Sar. 190 den., Drava 234-236, Sečerana Osiek 298-300, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 197 den., Brod. vag. 90 den., Union 120 bl., Vevče 124-125 (124), Isis 40-44, Ragusea 398-400, Oceania 210-220, Jadr. plov. 595-610, Trboveljska 376-379.

Belgrad. Narodna banka 8100-8110, 7% inv. pos. 86.50-87.50, agrari 52.50-53, vojna škoda 448.50-449.25, 12. 449.50, 7% Bler. pos. 82 (3000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 82.25-82.50 (5000 dol.), 6% begl. obv. 72.75 (95.00).

Dunaj. Podon-savska-jadrans. 86.35, Wiener Bankverein 16.80, Creditanstalt 46.30, Escompteg 157.50, Zivno 89.55, Union 23.75, Mundus 146.50, Alpine 19.62, Trboveljska 46.50, Kranj. ind. 40, Leykam 3.70, Rima Murany 67.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 80.50-81.50, Newyork 8% Bler. pos. 90-91, 7% Bler. pos. 80.50-81.25, 7% pos. Drž. hip. banke 80-82.

Zitni trg

Zitni trg nne beleži nikakih izpremenemb. Cene so ostale zaenkrat neizpremenjene, le Priv. izvozna držuba je včeraj znižala nakupno ceno za pšenico za 1 Din pri 100 kg.

V Ljubljani so notacije neizpremenene.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet min. Pšenica marec 15.26-15.28, zaklj. 15.26-15.27, maj 15.06-15.20, zaklj. 15.19-15.20, rž marec 8.98, zaklj. 9.02-9.05, koruzna maj 11.66-11.75, transit maj obrač. teč. 9.00.

Les

V sosednjih državah je obča stagnacija povzročila veliko brezposelnost. Tudi pri nas ne zadeva ta kriza samo industrije, ampak tudi manjše ljudi: gozdne delavce, voznike, delavce, ki so zaposleni pri raznih žagah, radi slabe konkurenčnosti reducirajo in odpuščajo, kar je v zimskem času še občutnejše. Industrije so svoj dosedjan promet zmanjšale na minimum, produkcija tesanega lesa je skoropopolnomu popustila, nakup okroglega lesa pa je malenkosten. V državah, kamor je sel naš največji izvoz, so industrije istotako zelo prizadete, bodisi radi valutnih prilik, bodisi radi malenkostnih naroci. Gradbi v večjem obsegu so v tekmoletu tudi izostale, tako da je tudi ta okolnost zelo neugodno vplivala na konzum lesnih produktov.

(Trgovski list.)

Hmelj

Nürnberg, 20. nov. kk. Danes je bilo pripeljanih na trg 100 bal., prodanih pa 60. Cene so bile za prvoravninski gorsk hmelj 60 mark, za prvoravninski stadski 105, za srednjedobri do 1. hallertauski pa 80-110 mark. Za inozemsko blago ni bilo kupčije. Razpoloženje in cene neizpremenjene.

Iz službenih objav

Občni zbor delniške družbe Združ

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo više. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 20 Din.

Najmanjši znesek 100 Din. Pristojbina za šifro 20 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamо le, če je priložena znakna. Ček račun Ljubljana 10349. Tel. ŠL 23-28

Zasluzek

4 do 5000 Din
mesečnega zasluka do-
sejejo zastopniki s pro-
dajo naših oblasti, odo-
brejši predmetov. Javiti
se je z zamasko za od-
govor: Ekspozitura, Ko-
larčeva 3/I, Beograd.

Za celo Jugoslavijo

izčem krajevne zastopni-
ke za razpečevanje prvo-
vrstnega in najpotrebej-
šega domačega predmeta
pri privatnih strankah.
Zasluzek zajamčeno prvo-
vrstien in stalen! Potreben
majhen kapital. - Naslov:
Koši Franc, Novo mesto:
Ločenska cesta 261.

Službodobe

Razpisuje se služba

Organista

(ecclijanca) in cerkveni-
ka. Potrebeni dokumenti
naj se prošnji prilože.
Nastop službe takoj! —
Došle ponudbe sprejemaj
uprava "Slovenca" pod
št. 13.136.

Službe iščejo

Za hlapca
h konjen in za vsa druga
 dela išče službe za takoj
priden in pošten mlade-
nič. Naslov pove uprava
pod št. 13.252.

Kot trgovski vajenec

išče mesta mladenič-
sira, 17 let, ki je z od-
ličnim uspehom dovršil
meščansko šolo, je po-
polnoma zdrav, pa brez
vseh sredstev. Pogoji: 3-
letna učna doba, stan-
ovanje in oskrba pri go-
spodarju. Oblike in obu-
tev bi mu oskrbeli sor-
jaki. Ceni, ponudbe na
upravo Sl. pod št. 13.213.

Kontoristinja

popolnoma večja sloven-
ska in nemški stenogra-
fije in strojepisa se ta-
koj sprejme. Ponudbe na
Ljubljana, poštni predel
št. 123.

Učenko

zdravo, pridno in pošte-
nih staršev, dobro raču-
narico, katera bi hotela
nekoliko pomagati tudi v
gospodinjstvu, se sprejme
v trgovino z meš. bla-
gom na deželi. Ponudbe
na upravo pod »Dobro
vzgojena« št. 13.182.

Pouk

Soferska šola
prva oblast, konc., Ca-
mernik, Ljubljana. Dunaj-
ska c. 36 (Jugoslovenska). —
Tel. 2236. Pouk in prakti-
čne vožnje.

Vnajem

Gostilna
primerna tudi za lesnega
trgovca, na prometnem
kraju Slovenije, se išče v
vnajem. - Naslov v upravi
pod št. 12.727.

Posestva

Stavbna parcela
v izmeri 7000 m² v bližini
kolodvora Št. Vid-Vižmar-
je se prodaja skupno ali v
manjših parcelah. Poizve-
se v Vižmarju št. 100.

Kupimo

Vrednostne
papirje
srečke obligacije, delnice
kupejte upravnosti »Mer-
kur«, Ljubljana. Šelenbur-
gova ulica 6/I, tel. 30-52.

Obrt

za
la tri prenog
ruha arva
ali hoks
kličite tel 2056
oz. naročite v
Wolfori i pri
Dom Čebin

Mlinariji

R. pros. ajdo in tečmen
VOLK, LJUBLJANA
Resavska cesta 24.
Telefon Št. 27-45

Ročni voziček

na starih kolesih, nov, se
zelo ugodno proda. Matija
Andlović, Ljubljana, Ko-
menskega ulica 34.

Najnovejši nakup druh ter trgovskog prenoga po originalnih rudniških cenah pri

J. Tičar, Maribor

Resavska ul. 19

Telefon Št. 27-45

Sirele »Slovenca!«

Ali že veste?

Za izredno nizko
mesečno naročino
V am n u d i m o
možnosti nabave dragocene
in bogate knjižnice naj-
boljših svetovnih in doma-
čih pisateljev v sledetih iz-
branah in moderno opre-
ljenih zbirkah:

LEPOSLOVNA KNJIŽNICA (4-6 knjig na leto,
skupno ca. 1500 strani); mesečna naročina:
15 Din v platno, 12.50 Din karton.

LJUDSKA KNJIŽNICA (6 knjig na leto, skupno
ca. 1600 strani) 12 Din v platno.

ZBIRKA DOMACIH PISATELJEV (4 knjige na
leto, skupno ca. 1100 strani) 10 Din v platno.

ZBIRKA MLADINSKIH SPISOV (4 knjige na leto,
skupno ca. 900 strani) 8 Din vezano.

ZBIRKA POLJUDNO ZNANSTVENIH IN GOSPO-
DARSKIH SPISOV (3 knjige na leto, skupno
ca. 800 strani) 10 Din v platno.

DOM IN SVET 8 Din.

Damo Vam na prostoto, da se na-
ročite na eno ali na več zbirk.

Prijavite se z dopisnico. — Za-
hvaljuje brezplačen prospekt!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Moč treh

Roman iz leta 1955

Hans Dominik:

Ozrl se je na uro.

>Tri četrt... Pridem ravno še prav pred za-
ključkom blagajne. Toda hiteti moram.

Strumno in krepko se je dvignil s stola in ko-
račil skozi zaveso. Šel je mimo Atme, kakor da bi
bil indec zrak, in zapustil stanovanje.

Silvester je slišal zaloputni vrata in je stopil
izza zaveso.

>Kam gre?... Kaj namerava?

>Gre v svojo banko. Prinesel bo prstan semkaj.

Atma je govoril tiko in z utrujenim glasom, ki se
mu je tresel. Napor tega hipnotičnega dvoboja se mu
je že poznal.

>V pol ure bo zopet tu. Do takrat imava mir.

>In sluga?

>Spi v svojem kotu v veži. Glosinu je ukazano,

da ga ne pogreša.

>Misliš, da se bo dr. Glosin radevolje vrnil?

Atma je gledal prostodušno predse.

>Glosinovo telo je odšlo. Njegov duh je prikle-
jen. Moja volja vodi telo.

>Zakaj nisi vprašal, kje biva Jana?

>Najprej prstan in potem dekle. Pusti me na
miru. Izčrpan sem. Potrebujem novih sil, kadar se
vrne Glosin.

Indec se je naslonil na svojem stolu. Mišice nje-
govih udov so popustile. Zdele se je, da tudi sam

spi. Silvestru Bursfeldu ni preostalo drugo, kakor da
počaka.

42

Nemirno je stopical po sobi sem in tja. Minute
so potekale. Deset minut... četrte ure... dvajset mi-
nut. Slišal je, kako so se zaprla vrata. Dr. Glosin se
je vrnil. Obstal je v veži. Neodločen, kakor bi nekaj
iskal. Potem je Silvester slišal, kako je odložil palico.
Tako nato je stopil skozi biserno zaveso v pisarno.
Ne da bi se zmenil za oba posetnika, je šel k pisalni
mizi, se usedel na stol, izvlekel iz listnice droben
zavojek in ga začel razvijati. Svileni papir je šumel
med njegovimi drobnimi, negovanimi prsti. Tedaj se
je prikazal prstan. Težek zlat prstan. Mojstrsko delo
staré indiske zlatarske umetnosti, prav take oblike
kakor prstan na Atmini roki in okrašen z enakim
hrisoberilom. Držal je prstan v roki in zrl zamišljeno
na kamen.

Izraz na njegovem obrazu se je izpreminjal. Od
minute do minute. Zdaj je sličil sanjaču, videti je
bil, da je odson z mislimi. Potem je zopet zasijal
izraz razumevanja na njegovem obličju.

Tedaj se je pripravljal, da si nadene sam prstan
na desni prstanec.

Atma je opazil in razširil svoje oči. Sedel je s
sklonjenim vratom in vsak del njegovega telesa se
je stresal od notranje napetosti.

Dr. Glosin je bil na tem, da z lastno močjo raz-
trga hipnotično sugestijo, vsiljeno v najtežjem boju.
Povelje se je glasilo, da prinese prstan in ga odda.
Že obotavljanje v veži ni bilo povsem v redu. Moral
bi bil pozabiti, da ima slugo. Navzliec temu je tam
čakal za trenutek, ali mu ne bo odvzel uslužbenec
palice in klobuka. Kratko oklevanje je opozorilo
Indca na nevarnost.

Zagrabil je sedaj za najmočnejše sredstvo. Po-
gladil ga je z obema rokama po sencih in očeh.

Učinek se je pokazal nemudoma.

Ženini - neveste!

Drž razredna loteria
Poročilo iz kolekture Ant. Golež,
Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Žrebanje V. razreda, 20. kola, deveti dan, 19. no-
vember 1930. — Izbrani so bili sledeči dobitki
(za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

Din 40.000 št. 7437.
Din 30.000 št. 66476.
Din 20.000 št. 4058, 61818.
Din 10.000 št. 32735.
Din 4.000 št. 6467, 12332, 13089, 20584, 24560,
37071, 54141, 62366.

Din 2.000 št. 3132, 7920, 8641, 12631, 13507,
14229, 23749, 26813, 28863, 45956, 46112, 50726,
51186, 51560, 51973, 54532, 62533, 62667, 63361,
64199, 68866, 71695, 76051, 76373, 78388, 78914,
82864, 83305, 85511, 88941, 90621, 92065, 94740,
95309, 96015.

Prihodnje žrebanje 20. novembra.

Autotaksi M. Hočvar

Novo mesto - Kandia Telepon Št. 18

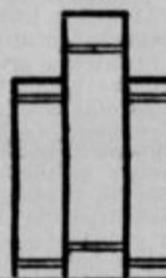
Proti vlagi in mrazu

Vas najbolje obvarujejo čevlji iz klobuc-
vine (file) z gumijevimi podplati. Čevlji
»Lav« odgovarjajo po svoji dovršenosti
vsem zdravstvenim predpisom, so udobni,
trepeni in poceni. — Dobe se v vsaki
trgovini s čevljji

PRODA SE

v Rogaški Slatini na najlepšem kraju v kopa-
liškem rajonu vila »Zlatorog« s terenom 500
m² in v Dubrovniku na Lapadu prazen pro-
stor 1200 m² prav na morski obali. Cene zelo
ugodne. Za pogoje se je obrniti na: P. Višnjič,
advokat, Beograd, Pašićeva ulica 4.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNAL
SOLSKA ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGOĐENIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.
V LJUBLJANI
SOPITARJAVA ULICA 8
EL NADSTROPIJE

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Učinek se je pokazal nemudoma.